

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
P.O. Box 03206 - Cleveland, Ohio 44103
Lapkritis - November 20, 1975 Nr. 67
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

ANGOLOS "LAISVĖ"

Lapkričio 11 dieną pasibai-
gęs Portugalijos valdymas
Angoloje patiekė dar vieną
įrodymą, kad kiekviena tau-
ta – balta, juoda, ar geltona –
anksčiau ar vėliau turi tapti
nepriklausoma, nors kelias į
tą idealą yra sunkus ir reika-
laujantis daug aukų. Portu-
galai tai neišvengiamai isto-
rijos eigai norėjo užbėgti už
akių, formaliai įjungdami ko-
lonijas į savo imperiją ir duo-
dami joms tas pačias teises,
kaip metropolijai. Oficialiai,
kolonijų gyventojai galėjo
gauti lygias teises, jei tik tu-
rėjo tam kvalifikaciją, mokė-
jo rašyti ir pan. Praktiškai,
tačiau, Portugalijos piliečių
teises turėjo vos 1% Ango-
los gyventojų, kurių priskai-
čiuojama apie 5 milijonus.

Pagal seną anekdotą, an-
goliečiai per pasaulio sukūri-
mą buvo taip nustebę Dievo
duosnumu, kad išdriso jį
paklausti: 'Kodėl Tu nusiun-
tei kitus juoduosius į dyku-
mas ir nederlingas žemes, o
mums davei tokį derlingą ir
turtingą kraštą?' Dievas at-
sakęs: 'Jūs tikrai nesidžiaug-
site, kai pamatysite, ką atsių-
siu jus kolonizuoti!'

Reikia sutikti, kad britai,
ar net prancūzai, būtų ge-
riau šeimininkavę, tačiau An-
gola buvo taip turtinga, kad
pasiturinčiai pergyveno ir
tuos 500 portugalų valdymo
metų. Iš kitos pusės, nė vie-
noje europiečių kolonijoje ne
buvo taip daug baltų skur-
džių kaip čia.

Šiuo metu Angolos turtai –
nafta, kava, geležies rūda,
deimantai ir kiti mineralai –
daugiau kenkia negu padeda.
Dėl to, kad vilioja svetimuo-
sius. Maskva tikėjosi, kad
Portugalijoje išgalėjus komu-
nistams, jie perduos vald-
žią ir Angolos komunistams.
Tos viltys tačiau gero-
kai sumažėjo Lisabonos vy-
riausybei pasikeitus.

Padėtį komplikuoja ir tas
faktas, kad Angolos gyvento-
jai nesudaro vieną tautą,
bet tris. Krašto viduryje ir

Lietuvos peizažas.

Virgilijaus Šontos nuotr.

FORDAS IR KISSINGERIS

Watergate paskandino Nixoną, bet
Kissingeris išplaukė...

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Neseniai Kissingeris, vie-
šėdamas Kanadoje, neapsi-
žūrėjo, kad mikrofonai dar

jo šiaurės vakaruose gyve-
na Kimbūdų tauta. Čia yra
ir graži (bent tokia buvo
prieš karą) sostinė Luanda.
Čia gyvena ir dauguma bal-
tųjų bei maišytų-mestizo.
Čia isivyravo Angolos Liau-
dies Sąjūdis – MPLA, kuris
yra remiamas Maskvos ir ku-
rio vadai yra marksistai.

Šiaurės Rytuose gyvena
Bakongo gentys, vadovauja-
mos Angolos Tautinio Atgi-
mimo Sąjūdžio – FNLA,
kuris yra prieškomunistinis,
bet yra remiamas ... raudu-
nųjų kiniečių.

Pagaliau Pietuose gyvena
Owimbudų tauta, priskai-
čiuojanti apie 1,5 milijonų
(Nukelta į 2 psl.)

neišjungti, ir atvirai šneku-
čiavosi su šeimininkais sėdė-
damas prie garbės stalo. Jis
pasirodė esąs prastos nuo-
monės apie Nixoną kaip žmo-
gų, bet kartu jį pavadino vie-
nu iš geriausių JAV prezi-
dentų. Iš tikro, Nixonas ide-
aliai tiko Kissingerio politi-
kai. Jis buvo sunkiai apskai-
čiuojamas, nebija rizikuoti
ir griebtis namie nelabai po-
puliarių žygių, ką jis įrodė
užpildamas Kambodiją ir
bombarduodamas Š. Vietnamą.
Tai buvo žmogus, kaip
sakoma, be skrupulų. Tu-
rint galvoje daugumą nūdie-
nių 143 valstybių valdovus,
tos ypatybės yra būtinos ir
JAV prezidentui. Prie tokio
prezidento Kissingeriui bu-
vo lengva varyti savo politi-
ką. Kaip jau minėjome, vie-
nas didžiausių rūpesčių buvo
likviduoti Vietnamo karą ir

rasti kokią nors modus viven-
di tarp žydų ir arabų. Kaip
karo vadas, centruodamas
savo jėgas kritiškuose
puntuose, Kissingeris įtikė-
jo sovietus, kad susidariusio
je būklėje jų pačių intere-
sas reikalauja taikos ir žadėjo
jiems ūkinę talką jų proble-
mas sprendžiant.

Mūsų akyse tokia politika
gali pasirodyti savižudybe,
tikru Lenino pranašavimo,
kad patys kapitalistai pa-
duos virvę jų pakorimui, iš-
sipildymu. Žinia, gal papras-
čiau būtų sunaikinti Sovietų
Sąjungą, po ko viskas vienu
ypu išsispręstų, išviešpata-
vus Pax Americana. Deja,
praktiškai tai neįmanoma.
Be to, gyvename pakitusiam
pasaulyje, kuriame ideologi-
ja neturi turėtos reikšmės.
Nūdien Angoloje sovietai re-
mia vieną nepriklausomybės

sąjūdį, amerikiečiai su rau-
donais kiniečiais kitą. Sovie-
tai taip pat palaiko neoficia-
lų ryšį su Taiwanu. Sena tai
syklė, kad prie koalicijų ve-
da ne ideologijos vienodu-
mas, bet interesų bendru-
mas, vėl įsigaliojo.

Šiandien sunku įsivaizduo-
ti, kad arabai pageidautų
JAV žlugimo, kuris atiduotų
jų naftą dykai sovietams,
o sovietams yra reikalinga
Izraelio egzistencija, kuri
verčia arabus ieškoti jų tal-
kos. Visa tai veda prie reika-
lo išlaikyti lygsvarą, kuri
daugumai tautų užtikrintų
taiką su gerove. Tos diplo-
matijos triumfas – great
coup of the age – turėjo būti
taika Vietname. Tam su-
kliudė Watergate. Jos paža-
dintas kongresas 1973 m. va-
sarą atėmė teisę prezidentui
bombarduoti Kambodiją, o
vėliau net siūsti savo lėktu-
vus į šiaurės ir pietų Viet-
namus. Rezultatus žinome.
Kissingeris turėjo pergyven-
ti savo sunkiausias valandas

Naujas prezidentas Kissin-
geris pasiliko dėl tos papras-
tos priežasties, kad pastaro-

(Nukelta į 4 psl.)

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

M.K. ČIURLIONIO
MINĖJIMAS SYDNĖJUJE

Saplio 26 d. gražioje Bankstowno rotušės salėje įvyko 100 metų M.K. Čiurlionio sukakties minėjimas, kurį surengė dr. G.E. Kazokienė, Sydnėjaus universitete daranti mokslinį darbą apie jį ir Sydnėjaus LB Apylinkės V-ba. Šis Minėjimas buvo išskirtinai geras ir savo turiniu ir išpildymu neturėjo Sydnėje lygaus. Dvieju valandų laikotarpyje klausytojai stebėjo muzikos, tapybos, poezijos ir vaidybos pynę, nukeliant juos į M.K. Čiurlionio muzikos ir vaizdų vizijinį pasaulį.

Minėjimą atidarė G.E. Kazokienė, trumpai nušviesdama Čiurlionio asmenybę ir skaidrėmis pristatydama jo parinktus kūrinius, juos ypatingai gerai apibūdindama. Vėliau sekė įvairių poetų kūrinių, skaitomi ir deklamuojami G. Viliūnaitės, O. Maksvytienės, G. Žigaitytės P. Rūtenio, D. Biere, V. Šliogerio ir R. Milašo. Visi poezijos kūriniai buvo suderinti

ANGOLA...

(Atkelta iš 1 psl.)

žmonių, kurių politinė organizacija – Angolos Visiškos Nepriklausomybės Unija – UNITA, iki šiol neturėjo didesnės paramos iš užsienio. Paskutinėmis turimomis žiniomis UNITA pasisamdė kelis šimtus baltų-profesionalų karių, kurie pakeitė jėgos balansą. Įtariama, kad jie buvę atsiųsti iš Pietų Afrikos.

Washingtonas remia ir FNLA ir UNITA, tačiau diskrečiai. Pirmoji gaunanti pagalbą per Zaire, kuri yra oficialiai JAV remiama (ateinančių metų biudžete tam tikslui prašoma 40 milijonų dolerių). CIA direktorius Colby ir Valstybės Sekretorius Sisco kongreso komisijose aiškino, kad sovietų parama MPLA privertė ir amerikiečius remti kitas organizacijas. Oficialiai Washingtonas pageidauja koalicijos.

N.Y. Times samprotavo, kad administracija turėtų privačiai išpėti sovietus, kad detentes pastovumas priklausytų nuo supervalstybių susilaikymo kištis į tokias jautrias vietas. Valstybės Sekretorius Kissingeris sovietus pereiną savaite išpėjo ir viešai.

Dabartinė situacija yra tokia, kad viskas yra galima: Angolos suskilimas į tris valstybes, jų susijungimas į vieną federaciją, ar net didesnio masto pilietinis karas. Jau dabar karo veiksmai pareikalavę 12.000 aukų sunaikino daug turto ir suparaližavo viso krašto ūkinį gyvenimą. Dėl viso to, deja, Angolos laisvę dar reikia rašyti kabutėse. (vm)

su paties Čiurlionio muzikiniais kūrinių, kuriuos atliko pianistė E. Laurinaitienė ir iš plokštelių duoti jo kūrinių, minėjimą baigiant Čiurlionio harmonizuota daina 'Beaušanti aušrelė'. Scenos viduryje kabojo didžiulis Čiurlionio paveikslas, pieštas dail. L. Urbono. Visą minėjimo programą pranešinėjo jaunoji E. Žižytė.

Šiuo minėjimu, kaip išsireiškė iniciatorė G.E. Kazokienė, norėta atskleisti patį M.K. Čiurlionį ir sužadinti susidomėjimą juo pačiu ir jo kūryba, nes minėti didžias asmenybes yra, tarsi, iš naujo jas prisišaukti savo tarpan ir valandėlę su jomis pagyventi. Minėjimas pra-

jo tikrai labai sėkmingai ir sydneyje yra nuoširdžiai dėkingi dr. G.E. Kazokienei už šią retą progą, davusią arčiau ir daugiau pažinti, pamatyti ir išgirsti šio mūsų žymiojo dailininko ir kompozitoriaus kūrinius.

Kaip praneša Melbourne 'The Age' dienraštis, Viktorijos karvelių unija buvo suruošusi lenktyninių pašto karvelių lenktynes, 550 kilometrų ilgio. Visoje Australijoje lenktyninių karvelių auginimas ir sportinės lenktynės yra populiarios, todėl ir šiose varžybose dalyvavo 5000 karvelių. Vienas iš mūsų lietuvių žinomų karvelių augintojų yra melbournietis V. Sabulis, kuris jau yra laimėjęs kelias pirmąsias premijas. Šiose sunkiose varžybose V. Sabulio karvelis laimėjo penktąją vietą.

Jaunimo kongresui paremti LB Clevelando apylinkė buvo suruošusi loteriją. Laimėjimai buvo traukiami lapkričio 9 d. Lietuvių Dienoje. Laimėjimus traukė S. Venclouskas. Šalia stovi jaunimo atstovai kurie vyks į kongresą: U. Stasaitė, V. Gaizutytė ir J. Joga.

V. Bacevičiaus nuotr.

DARBAI IR VAIDAI

PLB IR VENEZUELOS JAUNIMAS

Jūratė Statkutė – De Rosales

Kai Venezuelos lietuvių bendruomenę aplankė trumpai prieš savo mirtį kardinolas Mindszenty, priėmimo dalyvaavo keletas aukštų JAV ambasados pareigūnų. Sekančią dieną teko girdėti pastabą: 'Mes manėme, kad šiandieną ambasadoje visi kalbės apie kardinolą, bet pasirodo, kad didžiausią išpuolį svečiams padarė lietuvių jaunimas.'

Jaunimas rodos buvo toks, kaip visuomet. Jie kalbėjosi su kardinolu, per vaišes sukinėjosi tarp stalų, užėmė svečius, juos vaišino, jais rūpinosi; vėliau susibūrė į krūvą ir užtraukė dainą. Viskas buvo natūralu ir paprasta. To užteko, kad svečius sužavėti.

Apie mūsų organizuotą jaunimą dažnai girdime gerus atsiliepimus. Kitų tautybių vadovai lietuviukus stato pavyzdžiu savo jaunesiems.

Venezueloje lietuviukų yra nedaug. Jie gyvena išsibarsčius vieną nuo kito. Jie susirado patys, susiorganizavo patys ir jų veikla yra pagrįsta jų pačių iniciatyvomis.

Veikdami savistoviai, jie seniai nebeįaučia jokio antagonizmo jausmo vyresniųjų atžvilgiu. Ateina pas vyresnius atsiklausti, bendradarbiauja vyresniųjų parengimuose; jei reikia, prašo vyresniųjų tautos jaunimo veikloje.

Su vyresniaisiais yra tariami dažnai. Du kart į savaitę mokytojai į jaunimą susitinka lietuviškoje vakarinėje mokykloje, kurią jaunieji lanko uoliai, savo noru. Šeštadieniais jaunimas susirenka šokių repetitijoms, paskui nuvažiuoja pas kurio nors jaunuolio tėvus, ten tariasi, pasakoja, planuoja.

Šiomis dienomis didysis jaunųjų rūpestis yra važiuoti į kongresą. Aktyvių, daug dirbančių jaunimo tarpe, norinčių važiuoti į kongresą yra apie 30 asmenų. Dauguma jų kelionės apsimokėti negali. Jie ruošė visokius parengimus, rinko pinigą. Vienu laiku pardavinėjo senus daiktus surinktus pas lietuvių provincijoje. Važinėjo su sunkvežimiu į kitus miestus, prisikraudavo senų daiktų ir – 'handel, handel' – pardavinėjo juos Caracase. Po kelių metų intensyvaus darbo, surinko 8,000, kas mūsų tarpe yra didelis pinigai. Ši 'milžiniška' suma susidarė iš pardavinėjimų, iš JAV muzikų koncertų pelno, ir iš įvairių balių pelno. Deja, kelionė į Argentiną ten ir atgal kainuoja 2,000 boliviarų vienam asmeniui ...

Jaunimas žino, kad jei jiems dabar nepavyks nuvažiuoti į Pietų Amerikoje vykstantį kongresą, tai dar mažiau galimybių ateityje bus nuvažiuoti į kituose žemynuose rengiamus saskrydžius. Susirūpinę, jie kreipėsi į PLB prašydami pagalbos. Be to, parašė ta prasme aplinkraštį lietuvių spaudai. Prie aplinkraščio pridėjo ir Venezuelos Jaunimo veiklos ataskaitą.

Visa tai atlikęs, jaunimas laukia: ką nuspręs Pasaulio Lietuvių Bendruomenė jų atžvilgiu?

■ Laiškai Dirvai

PASIAIŠKINIMAS DĖL LIETUVIŠKO KAIMO...

Lankantis 1975 m. vasaryje Juno Beach buvau sužavotas p. V. Tomkaus kalneliu pačioje Atlanto rivieroje. Tada mane informavo, kad niekas nieko neplanuoja šią nuostabią gražią vietą išsaugoti lietuviams, Susivienijimui Amerikos Lietuvių senelių rūmams, ar pan. Iškart pasigarsinau, kad ve, būtinai to sieksim, kad bandysim ką nors suorganizuoti iš New Yorko. Nepasisekus ta da susitikti, vis dėl to nulemtos laiko stokos, su pačiu p. Tomkum, vadovavauši tarpininkų teikiama informacija, 'faktais'. Rūpesčiams spaudžiant Amerikos Lietuvių Fondacijos – 'Lithuanica Gardens' organizavimas labai užsitęsė. Kai sugalvojom ir paskelbėm amerikiečių fondacijų mėgstamą 'tax-

free investment' programą, netikėtai paaiškėjo, kad pats p. Tomkus kuria 'Lietuvišką Kaimą'. Teko tuoj pat visą 'Lithuanica Gardens' projektą atšaukti. Ir tegaliu p. Tomkų atsiprašyti dėl šio nieko niekam blogio nesutekusio nesusipratimo. Teno-riu nuoširdžiai palinkėti, kad p. Tomkui šis projektas būtinai pasisektų, sudarant židinį tokiai ten kūrybingai ir veikliai bendruomenėi, kurios eilėse randame vadovaujančius Dirvos, Naujienų, Draugo publicistus, Amerikos Balso aukštuosius ex-pa reigūnus; netoliese kuriasi ir prof. dr. Jokūbas Stukas, ar randasi visiems žinomi veikėjai kaip Rimgailė Zotovienė, P. Banienė, J. Jakubauskas ir kiti.

Great Neck, N.Y.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIK

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
Tel. (216) 321-4751

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published
Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n, VILTIS
Inc. Subscription per year \$13.00, Single copy 20 cents.Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro nu-
merio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Ne-
spausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skel-
bimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

BALTIJOS PAJŪRYS VIRSTA SOVIETINE SPIAUDYKLE...

Visad lietuvis didžiavosi savo pajūriu, visad jautriai džiaugėsi jo grožiu. Pušynėliai, apklodę savo palaima Palangos pajūrį ir pasakiškai-čiurlioniško grožio Neringos kopas, yra tikra retenybė bendrame Europos gamtovaizdžių sąrašė.

Metų metais, karta iš kartos, atkaklus lietuvis augino Palangos pušynėlius, ugde atsparias vėjams ir lekiančiam smėliui pušaites ant Neringos kopų ...

Atėjo neganda, kada lietuvis nebe šeimininkas savo žemėje. Sovietinė okupacija įžūliai pavertė Lietuvos pajūrį 'visasąjunginiu' kurortu. Tai reiškia, kad iš visos 250 milijonų sudurtinės valstybės į Palangą ir Neringą, gauna 'kelialapius' naudotis Palanga ir Neringa šimtai tūkstančių visai 'užsitarnavusių' sovietinių piliečių, visokie 'lenktynių laimėtojai', bei partiečiai, partijos bonzos.

Niekas negali pavydėti žmogui naudotis savo atostogų metu saule, pajūrio smėliu ir jūros bangomis. Bet kiekvienas įtars gamtos gėrybių naikinimą, kada pajūrys nėra parengtas šimtų tūkstančių invazijai.

Po sovietinių 'turistų' invazijos, rašo vilniškė Tiesa (nr. 237 ir 248), pajūrio smėlis, pušaitėmis apsodintos kopos, Palangos pušynėliai, pasilieka apverktiname stovyje.

Sezonas pasibaigia ir turistai iš Uralo, iš Leningrado, iš Smolensko, grįžta į savo kraštus, o lietuvių žinokitės.

Skaitome tiesiog desperatišką atsišaukimą 'Ar neišnyks Neringos kopos?'. Atsišaukimą pasirašė Pedagogikos mokslinio tyrimo instituto bendradarbiai: istorijos ir geografijos sektoriaus vadovė A. Sikorskienė, pedagogikos mokslų daktarė M. Lukšienė, profesorius J. Laužikas ir pedagogikos mokslų kandidatė Z. Alaunienė. Su A. Baranausko graudulingumo nuotaika šios trys lietu-

vaitės ir lietuvis sustojo prie ištryptų kopų. Jie rašo: 'Kyla ir namaža nerimo kai matai, kokią grėsmę Nerijai kelia abejingi žmonės ... Jaudina pustomojo smėlio kopų likimas: ar ne per greitai jos užklos marš ir bepalkis tik lygumos! Užtenka tik pažvelgti nuo marių į kopas,

kad akivaizdžiai pamatytum kaip jos slenka į marių šlaitus ir į vandenį ... Nusistebėjimą ir pasipiktinimą kelia, kai būriai keliauninkų pasipila po kopas ir taip išminko tą smėlį, jog jis ir be vėjo slenka į marias. Dar ne vienas pasimėgauja leisti šlaitais, nors tatau užrašai ir draudžia.'

Ir ne tik tai sovietinių turistų įžulios kojos ir vandalizmas naikina Lietuvos pajūrio grožį. Pajūrį žaloja ir 'užplanuotos' sovietinės statybos, karštilgiškos pastangos parūpinti vis daugiau ir daugiau kurortinių pastogių 'kelialapius' turintiems sovietiniams bastūnams.

Korespondencijoje - atsišaukime: 'Jau iš Nemuno deltos bei iš Ventės rago žvelgdamas į Nidos žaviąją panoramą, staiga nustembi: kas per kerėpla užsirioglinu ant to žavaus kilimo? Pasirodė, tai 'Jūratės' suremontuoti ir paaugštinti poilsio namai. Abejojimų kelia ir kai kurie nauji pastatai.'

Skaitome kitą korespondenciją: 'O Palangos pakraštyje, kur anksčiau ošė vienišos pušys, kyla naujo Vanagupės mikrorajono kontūrai. Į augštį visu savo ūgiu iškils pirmieji šiame pajūrio kurorte dvylikos-šešiolikos aukštų namai.'

Verta piktintis Lietuvos pajūrio grožio mylėtojams. Norėdamas patenkinti sovietinių turistų prieglobstį, režimas metė milijonus rublių apstatyti Neringos ir Palangos pajūrį dangoraižinio tipo viešbučiais. Čia nėra nė kalbos apie gamtos grožio apsaugą, apie pastatų derinimą su gamtovaizdžio savybėmis, apie taršos, žaliųjų plotų, transportacijos ir kitų modernių problemų sprendimą. Pagal sovietinę karštilgę: jeigu jau 'užplanuota' parūpinti pastogę šimtui tūkstančių turistų, tai parūpinome ją soclenktyniavimo sparta!

Tai yra tik tai pradžia. Pagal 'planą' Vanagupės rajone pastatys šešias pastatų grupes. Lietuvos pajūrio specifinis grožis, kuriuo, sakoma, M.K. Čiurlionis pagrindė savo 'Rojaus' ciklo peisažą, sovietų okupacijos metais pavirs sovietinio stiliaus dangoraižių grandine. Kaip karčiai sako lietuviai, pajūrio

Kazys Škirpa: 'Sukilimas Lietuvos Suverenumui Atstatyti' (Dokumentinė Apžvalga), Washinton, 1973 Išleido autorius, spausdino Pranciškonų Brooklyno spaustuvė, kaina nenurodytas.

Vieniems Kazio Škirpos 'Sukilimas Lietuvos Suverenumui Atstatyti' spaudoje pagyrus, kitiems papeikus, atrodo, būtų galima tą egocentrišką knygą jau padėti į lentyną ir užmiršti, kaip dažniausiai nutinka nereikšmingiems prisiminimams. Tačiau pro šią Škirpos švaistėjimo pažibą dar nevalia praeiti negirdomis ir nematomis dėl tokių priežasčių:

1. Mūsųose atsiranda žmonių, kurie, išpažindami Škirpos asmens kultą, jo porinimus priima kaip gryną pinigą, visiškai nesigilindami į esmę ir, jų neįvertinę, perša visuomenei savo perdėtais bendrais posakiais, pridingiančiais knygos turinio skurdumą ir melagingumą.

2. Pats knygos rašėjas apgausiai nuduoda gedavę - '...kad būtų palengvintas darbas mokslininkui objektyviai užfiksuoti pasiektus rezultatus istorijos puslapiuose ...', kad būtų pateikta priaugančioms kartoms autentiškos medžiagos, suteikiančios patirties tolimesnei kovai už tuos pačius tautos idealus (psl. 7).

3. Autorius, matyt, norėdamas ne tik išsiteisinti, bet ir naiiviai išsiauštinti, kone visus, ką tik savo knygoje mini, apdrebina purvu ir, kas svarbiausia, patį švenčiausią lietuvių tautos laisvės ryžties poreišį - 1941 metų visuotinį sukilimą - gobščiai kėsindamasis savo krepšin susikrauti, grubiai, ir be jokio skrupulo, bloškia priešvinkio nacionalsocializmo maršon.

NAŠLIONAS SKELBIA ŠKIRPOS ASMENS KULTĄ

Jono Našliūno straipsnis (Dirva, 1975 m. birželio 6 d.) parašytas Kazio Škirpos knygos pasirodymo proga, yra pats būdingiausias asmens kulto pavyzdys: keturi penktadaliai straipsnio pašvęsta rašėjo šlovingumui iškelti, tartum būtų rašomas jo nekrologas, ir tik vienas penktadalis išėjusiai knygai įvertinti. Suminima knygos ir raštų bei dokumentų sąrašo puslapių skaičiai; užsimenama (su silpna nepritarimo priegaida) buvus nesutariamų ir nesusipratimų tarp autoriaus ir kai kurių asmenų ir Valančiaus-Raštikio dialo-

grožio pmylėtojai: 'Pavirsta pajūrys sovietine visasąjungine spaudykle! (Turistų parvežtas posakis iš ok. Lietuvos.)

St. Perminas

Dar dėl Škirpos švaistėjimo

P. Kriaunys

gas, visiškai ne nepaliečiant tų dalykų turinio; išvardinamos įdėtos fotografijos, tartum būtų pavojus besikaitant jų nepastebėti. Ir be to, net dvieiose vietose pabrėžiama šios knygos didelė reikšmė Lietuvos istorijai (sic?), ne nemėginant pana- grinėti knygoje aprašomųjų įvykių ir įvertinti skelbiamųjų dokumentų bei quasi-dokumentų. Ir nieko daugiau! Viskas priimama už tikrą pinigą taip, kaip Škirpa pateikia: su iškraipymais, išpūtimais, savigyra, nutylėjimais. Jei istorikas naudotųsi Škirpos paskelbtąja medžiaga, jos nuodugnai neišnagrinėjęs, kritiškai neįvertinęs, pelų neatskyręs nuo grūdų, jis, kaip ir Našliūnas, klaidintų visuomenę, žlotų praeities tikrovę. Našliūnas todėl klysta, be jokios atsargos teigdamas - Škirpos pasakas turėsiant didelės vertės Lietuvos istorijai - ir tuomet pateikdamas jas nepagrįstai teigiamoje šviesoje visuo menei. Jų vertė Lietuvos istorijai labai abejotina, nes jos klaidins ateities istoriką, kuriam bus žymiai sunkiau negu Našliūnui atskirti grūdus nuo pelų, ir akins jį nultoli nuo praeities tikrovės.

MENAMI 'SUKILIMO' SIEKIAI

Škirpa, kaip jau minėta, savo knygos įvade pareiškia, kad ją rašydamas siekė dviejų dalykų, būtent:

1. palengvinti istoriko darbą - 'objektyviai užfiksuoti pasiektus rezultatus' ir

2. pateikti '... priaugančioms kartoms autentiškos medžiagos, suteikiančios patirties tolimesnei kovai už tuos pačius tautos idealus'.

Nei knygos įvadas, nei pagaliau ir tolimesnis dėstymas neišryškina Škirpos bendrybėmis užsimintų pasiektų rezultatų apibrėžties: kokių ir kieno - Lietuvos nepriklausomybės atstatymo, ar 1941 m. sukilimo išsiveržimo Škirpos ar lietuvių tautos?!

Knygoje aprašomosios veiklos pagrindinis siekis juk buvo Lietuvos nepriklausomybės atstatymas. Jis lietuvių tautai, deja, nepavyko. Nėra jokios abejonės, kad jau pats sukilimo prasiveržimas yra didis lietuvių tautos valstybingumo padarinys-rezultatas. Tačiau šis padarinys turėjo lietuvių tautos valstybinėje sąmonėje labai gilią šaknį, ugdytas kelių šimtų metų Lietuvos valstybingumo, sustiprintas ypač palaimios nepriklausomybės. Tai gi teiginys, kad Škirpos '...buvo pasėti pirmieji tautos sukilimo daigai ...' bolševikų okupacijos pirmosiomis dienomis (1940 m. birželio pabaigoje), yra nepagrįsta savigyra (19-21 psl.). Tautos politinėje sąmonėje rado si senos, gilios, stangrios ir plačiai išsikerojusios valstybingumo šaknys. Reikėjo

tik sąlygų, tinkamos progos jo galiai prasiveržti. Karui tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos kilus, lietuvių tauta vylėsi radusi tinkamą progą išsivaduoti iš pavergimo, ir jos valstybingumo galia gebėjo tapti visuotiniu sukilimu prieš pavergėją. Taigi, Škirpai nebereikėjo sukilimo daigų sėti, o tik teko prie jo prisidėti. Todėl be reikalo jis, neturėdamas ganėtino pagrindo, gedauja kone visą, kas yra ne jo, o lietuvių tautos, pats sau susiglaboti.

Savąja knyga Škirpa, kaip jis tvirtina, bandęs palengvinti istoriko darbą, kad šis objektyviai rašytų apie 'pasiektus rezultatus'. (Kaip anksčiau jau nurodžiau, neaišku, kokie ir kieno rezultatai turima galvoje). Jei iš ateities istoriko Škirpa sąžiningai geidžia objektyvumo, tai ir jis pats privalo būti aiškūs, kokie ir kieno rezultatai turima galvoje). Jei iš ateities istoriko Škirpa sąžiningai geidžia objektyvumo, tai ir jis pats privalo būti aiškūs, kokie ir kieno rezultatai turima galvoje). Jei iš ateities istoriko Škirpa sąžiningai geidžia objektyvumo, tai ir jis pats privalo būti aiškūs, kokie ir kieno rezultatai turima galvoje). (Šias knygos klaidas smulkiau paaiškinsiu vėliau, rašydamas apie pavienius joje dėstomus įvykius ir vertindams kai kuriuos skelbiamus dokumentus).

Be to, Škirpa taip pat ketina pateikti autentiškos medžiagos, iš kurios priaugančios kartos semtųsi patirties galėtų pasimokyti, kaip kovoti už tautos idealus. Autentišką medžiagą sudaro dalykai, atšviečią istorijos vyksmo tikrovę: pirmuoju šaltiniu pagrįsti tikri įvykiai abejonių nekelią dokumentai, bet ne Škirpos naudojami įtikinėjimo būdai - tikrovės (į tikrovę panašios) prielaidos ir iškraipytos, šališkos, pagrūniškos pasakos, kurių knygoje, kaip matysime vėliau, yra ištis apstu. Ko verta, kam naudinga būtų tokia priaugančių kartų 'tolimesnei kovai už tuos pačius tautos idealus' tariamoji patirtis, kuri stigtų gyvenimo tikrovės?!

Visos eilės knygoje aprašomų įvykių, kai kurių aplinkybių ir dokumentų tikrėnybė yra ne tik abejotina, bet aiškiai išsukaliota. Bet gi šios apybraižos apimtis neištenka išnagrinėti visų tikrovės nuokrypų ir knygos klaidų. Todėl teks ganėtis nurodžius tik pačias būdingas.

KO GEIDAUDAMAS ŠKIRPA ATVYKO KAUNAN?

Visu pirma, priseina suabejoti knygoje aprašomu Škirpos Kaune atsiradimo pagrindu bolševikų okupacijos pirmomis dienomis, t.y. 1940 metų birželio pabaigoje. Jis tvirtina, jog Kauną vykęs pasimatyti su savo buvusiais kovos draugais: pasitarti, apspręsti veiklos priemonių 'akivaizdoje Lietuvą

(Nukelta į 4 psl.)

Dar dėl Škirpos...

(Atkelta iš 3 psl.)

ištikusios nelaimės, patarti bei jiems darbo gaires pasiūlyti. Prašomas imtis iniciatyvos ir nustatyti gaires, jis pataręs karininkai ir šaulių atstovams paslėpti ginklų ir šaudmenų, o jaunimo atstovams – nutiesti slapta ryšį į jį per 'žaliąją sieną'. Tokiu padėties aptarimu ir ateities kovos planavimu buvę 'pasėti pirmieji tautos sukilimo daigai' (18-21 ir 208 psl.) Deja, sunku sutikti su šiais teigimais, turint galvoje ano meto (1940 m. birželio-liepos mėn.) viešai žinomus Škirpos veiksmus: Paleckio pasveikinimą, pastangas grąžinti Prezidentą Antaną Smetoną Kaunan, protesto notos Vokietijos vyriausybei prieš sovietinę agresiją vilkinimą ir kt. Pozdniakovas įsakė grąžinti iš Eitkunų Kaunan Prezidentą Antaną Smetoną, kad jis savo ranka pasirašytų gėdinguosius aktus ir tuomi palengvintų Kremlui tariamai įteisinti Lietuvos pagrobimą. Ir Škirpa, matyt, nesuvokdams padėties, tur būt iš iniršio, apmaudo ir pagiežos Smetonai bei tautininkams, kad jie 1926 m. gruodžio 17 d. lėmė jo nusodinimą iš valdžios balno, tuoj, pačiupęs Maskvos viliūgo Pozdniakovo masalą, pasiėmė ant Kremliaus meškerės, kaip ir kai kurie kiti Škirpos partijos vadukai su pačiu Paleckiu priešakyje. Tada Škirpa skatino Prezidentą Smetoną grįžti Kaunan kažin kokių dokumentų pasirašyti, gaisro įteikti protesto notą Vokietijos vyriausybei prieš sovietinį Lietuvos užgrobimą. Bolševikai Lietuvą užgrobė 1940 m. birželio 15 dieną. Kodėl Škirpa neprotestavo rytojaus dieną ar po kelių dienų, o laukė daugiau kaip penkis savaites – ligi 1940 m. liepos 22 dienos, kol jam paaiškėjo, katrur ienas sukti. Šiuos dalykus – Paleckio sveikinimą, Smetonos Kaunan grąžinimo stangą, protesto prieš bolševikų okupaciją gaisrą, kaip ir Algirdo Budreckio atskleistus nationalsocialistinius Lietuvos Aktyvistų Fronto įstatus (Dirva, 1975 m. birželio 25 d.) – Škirpa savo knygoje tylutėliai apeina, tartum jų visiškai nebūtų buvę, matyt – jo paties žodžiais tariant – siekdamas pateikti istorikui ir jaunimui 'objektyvios medžiagos' ir geisdamas iškelti savo pranašiską politinę aiškiaregystę ir įrodyti savo išankstinių planų, bei jo savimeilę glosnančių išvadų neklaidingumą.

Ir po trisdešimt penkerių metų tebėra 'tarnybinė paslaptis', Škirpai 'tarnybos reikalais' atvykus Kaunan, Užsienio Reikalų Ministerijoje jo matyti asmens ir su jais pasikalbėjimų turinys, išskyrus užuominą iš pokalbio su Vincu Krėve-Mickevičium apie pinigų pervedimą Berlyno pasiuntinybei iš atsisakymo su Vokietija sąsaskaitų (102 psl.). Knygoje iš-

vardijama eilė asmenų (Petras Gužas, Jurgis Bobelis, Pranas Saldžius, Juozas Šaraskas, Antanas Novickis, Jonas Kalnėnas, Vincas Steponavičius, Jonas Jablonskis, gen. Antanas Gustaitis, Vincas Krėve-Mickevičius; 'Suokalbys su prof. Petkevičium' buvęs, su juo visai nesimačius, per Joną Jablonskį), su kuriais jis matėsis, taręsis, kuriems pataręs ir veiklos gaires nustatęs, lankaudamas Kaune bolševikų antplūdžio pirmosiomis dienomis. Deja, jie visi jau mirę ir knygos nebekomentuos. Gaila, kad Škirpa nebegalėjo surasti šiapus geležinės uždangos nė vieno gyvo savo kovos draugų, kontaktuočių Kaune tuo nelemtu jo ten lankymosi metu.

Taigi, viešai žinomi Škirpos veiksmai bolševikų okupacijos pačioje pradžioje ir dabar šio knygoje jų aprašymo būdas atspindi dau-

FORDAS IR KISSINGERIS...

(Atkelta iš 1 psl.)

jo politika krašte visdėlto buvo populiari. Nei priešų, nei draugų nelauktas Vietnamo kritimas nesužadino sovietų apetitą pažvejoti sudrumstuose vandenyse. Greičiausiai dėl to, kad Kremliaus valdovai, jau seno amžiaus, yra labai atsargūs. Jie žygiavo prie Helsinkio akto, kurį kai kas laiko platforma naujiems pasistūmėjimams pirmyn, bet kuris, galutinai analize, yra laikytinas ne puolimo, bet gynimosi ėjimas

giau jo geismą prisilaužyti naujesiems Lietuvos viešpačiams, kaip pastangas jiems priešintis. Greitai suvokęs tikrąsias Kremliaus užmačias ir pajutęs pavojų pats sau, bet gi jis perjungė savo veiklą į kitą bėgį ir giliai įsmigo į kovą su abiemis Lietuvos okupantais: rusų bolševikais ir vokiečių nacionalsocialistais.

(Bus daugiau)

tarptautinėje šachmatų lenoje. Tiesa, derybose dėl ginklų apribojimo ir kariuomenių sumažinimo sovietai pasirodė daugiau santūrūs, bet ko galėjai tikėtis, jei daug kas negali nusikratyti išpūdzio, kad JAV pergyvena savo saulėlydį?

Kissingeris, kuris būdamas profesorium mokė, kad marksistai nesilaiko nė vienos sutarties, jei ji jiems nenaudinga, būdamas valstybės tarnyboje susilaukė nuo panašių pareiškimų viešai, kartu tačiau jis, kaip prezidento patarėjas saugumo reikalams, prezidentui rekomenduodavo kiekvieną žvalgybos žygį, kuris leistų geriau sekti sovietus. Jis rekomendavo net tokį rizikingą žygį, kaip pasiuntimą povandeninio laivo į Vladivastokos uostą, kur prie povandeninio kabelio buvo prijungtas prietaisas leidžias klausyti pasikalbėjimų tarp Vladivostokos ir Maskvos.

Gynybos sekretorius

Schlesingeris buvo priverstas laikytis kitos, daugiau tradicinės taktikos. Kad pateisinti krašto saugumo reikalams milžiniškas sumas, reikia priminti tikrą ar tariamą sovietų pavojų. (Tos taktikos, reikalui esant, laikosi ir politikai. Faktinai, Kennedy nugalėjo Nixoną 1960 m. išpušdamas tariamą spragą tarp sovietų ir amerikiečių raketų, kas tada tikrai neatiiko tikrenybei. Fordui per rinkimus bus prikišamas nuolaidumas sovietams.)

Jei kelis kartus šauki, kad gaisras, o iš tikro niekas nedega, anksčiau ar vėliau sukelia abejonių. Kažkas panašaus ištiko Schlesingerio teigimą, kad sovietai išleidžia daugiau savo kariniams reikalams negu amerikiečiai. Tam įrodyti, jis padaugino sumą, reikalingą vieno Amerikos kario išlaikymui, iš spėjamo sovietų karių skaičiaus. Gavosi astronominė suma. Iš tikro sovietų iš kolchozo pašaukto naujoko išlaikymą negali lyginti su amerikiečių kario, kuris bent teoriškai turėtų būti aukštai kvalifikuotas profesionalas – savanoris ...

Kaip ten būtų, Schlesingeris neturėjo pasisekimo net tradiciniai Pentagonui labai palankioje senato lėšų skyrimo pakomisijoje (appropriations subcommittee), kuri jam grąžino tik 406 mil. dolerių iš atstovų rūmų jau nukirptų 7,6 milijonų dolerių iš administracijos pasiūlyto karinio biudžeto, siekiančio netoli 100 milijonų.

Pagaliau nuolatinis sovietų karinio potencialo pūtimas gali turėti ir blogų pusių – jų pradeda bijoti daugiau negu reikėtų.

Schlesingerio atstatydimas iš vienos pusės buvo palengvėjimas Kissingeriui, iš kitos pusės – pastatė didelius reikalavimus. Tradiciniai JAV užsienio politika prieš rinkimus būna suparaližuota. Draugai ir priešai laukia rinkimų rezultatų ir tik po to pradeda rimtai šnekėtis. Fordas, kaip dabar atrodo, negali būti tikras savo perrinkimu ir todėl jam tikrai praverstų vienas kitas laimėjimas užsienio politikoje. Dėl to Kissingeris yra verčiamas pasistengti.

• DR. BIRUTĖ PAPROCKIENĖ lapkričio 2 d. iš New Yorko išskrido į Europą ilgesnėm atostogoms. Gruodžio 15 d. prie jos prisijungs ir dr. Vaclovas Paprockas. Abu kartužada praleisti Kalėdų šventes Romoje, šv. Kazimiero Kolegijos svečių namuose.

• BERNARDAS KISIELIUS, 35 metų amžiaus mirė staiga, ištiktas širdies smūgio. Nuliūdime paliko motiną ir brolius Leonardą ir Romą, žinomą poetą bei lietuviškų renginių fotografą.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ - DOVANŲ Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1776 Broadway, N. Y. 10019

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi maitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

Affiliated with PODAROGIFTS, INC.

Priima užsakymus butams, automobiliams, dovanų pažymėjimams, motociklams, šaldytuvams, televizijos imtuvams ir įvairioms kitoms sovietinėms prekėms, kurias galite užsakyti Lietuvoje ar USSR gyvenantiems giminėms. Papildomų žinių teiraukitės mūsų pagrindinėje įstaigoje ar bet kuriame mūsų skyriuje.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro, šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

• ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street	435-1654
• BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street	342-4240
• BROOKLYN, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
• BUFFALO, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
• CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
• CHICAGO, ILL. — 1855 West 47 Street	376-6755
• CHICAGO, ILL. 60629 — 2608 West 69 St.	925-2787
• CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
• DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
• FARMINGDALE, N. J. — Freewood Acres, Rt. 9	363-0494
• HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
• HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Avenue	249-6216
• MIAMI BEACH, Fla. 33139 — 1201 17 St.	(305) 673-8220
• LOS ANGELES, CALIF. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
• NEW YORK, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
• NEW YORK, N. Y. — 141 Second Avenue	475-7430
• PHOENIX, Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canyon Hwy.	(602) 942-8770
• PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
• RAHWAY, N. J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
• SILVER SPRINGS, Md. 20910 — 622 Ellsworth Dr.	(301) 589-4464
• SOUTH RIVER, N. J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
• SYRACUSE, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
• TRENTON, N. J. — 1152 — Deutz Avenue	392-0306
• UTICA, N. Y. — 963 Bleecker Street	732-7476

ALGIMANTO KEZIO ŠVIESOS RAŠYBA

ANTANAS NAKAS

1839 m. Pracūzų mokslo akademija oficialiai paskelbė fotografijos išradimą. Iki šiam laikui praėjo maždaug 136 m., kaip fotografija pralito įvairiose gyvenimo šakose; technikos, medicinos, chemijos ir daugely kitų mokslo šakų, nekalbant jau apie kultūrinio gyvenimo užfiksavimą, kuris labiausiai reiškiasi spaudoje: žurnaluose, laikraščiuose, knygose. Spauda labai skurdžiai atrodytų, jei nebūtų nuotraukų iš mūsų kasdieninio gyvenimo. Pirmasis 20 amžiaus dešimtmetis skaitomas tikrosios reportažinės fotografijos išigalėjimu spaudoje.

Naujieji laimėjimai optikos, chemijos srityje labai patobulino foto aparatų gamybą bei filmų išaiškinimo techniką. Pamažu fotografavimas virto meno šaka, kurioje neužtenka tik techninių žinių kaip vartoti aparatą, bet, kad pagaminti gera nuotrauką, reikia meniškų nuojausos bei sugebėjimų. tokia pažiūra tinka visoms fotografijos meno šakoms: grupinėms nuotraukoms, gamtos peizažams, atskiriems daiktams, gyvams ir protreto žanrams.

Š.m. spalio 10 d. Chicagoje, Čiurlionio Galerijoje buvo atidaryta kun. Algimanto Kezio fotografijos kūrinių paroda. Joje buvo eksponuota 62 nuotraukos, kurias jis padarė 1971–1975 m. laikotarpyje, atostogų metu, lankdamas įvairias vietas. Tai jau ne pirmoji jo individualinė paroda. Ankstyvesnės parodos įvyko Chicagos

meno institute, Čiurlionio galerijoje, Washingtone, Baltimorėje, Detroite, Clevelande ir kituose Amerikos miestuose.

Fotografijos meno žinovai bei kritikai labai palankiai įvertino Kezio fotografavimo meną, priskirdami jį prie šio krašto iškiliųjų fotografų. Jo nuotraukas randame įvairiuose Amerikoje leidžiamuose meniškų fotografijų žurnaluose.

Nelengva kritškai apibūdinti visas parodoje išstatytas nuotraukas. Tenka tik paminėti dalį ryškesnių, kurios labiausiai patraukia žiūrovų dėmesį: Nr. 16 — Takas sode, Nr. 5 — Šaknys, Nr. 17 — Paukštis ant stogo, Nr. 23 — Atspindys vandeny, Nr. 1 — Laiyai vandeny, Nr. 37 — Berniukas ir tiltas, Nr. 38 — Karvelis sienos įdubime, ir nemaža kitų originalių nuotraukų.

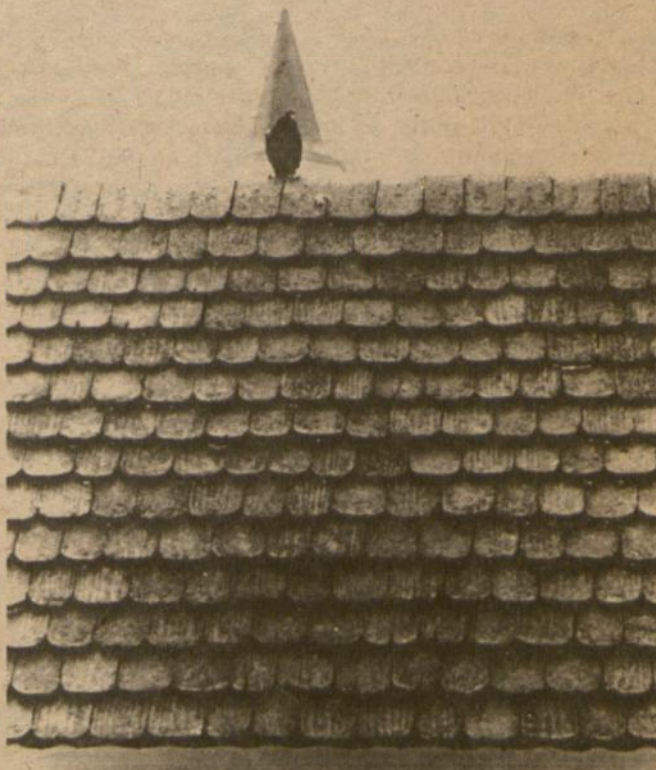
Kun. Kezys, kalbėdamas apie fotografavimo meną, sako, kad fotografavimas tai nėra gamtos kopijavimas, ir kad foto aparatas dažnai fotografavimo objekto nepaiso. Tai kas žmogaus akiai atrodo patrauklu bei gražu, fotografijoje išeina kasdieniška ir banalu. Foto aparatas neretai gero fotografo rankose gamtos peizažą arba kurį nors objektą padaro gražesnį, negu jis tikrumoje yra arba buvo.

Fotografo užduotis — intuityviai pajusti ne tik kas gamtoje gražu arba originalu, bet kaip fotografuojamas objektas atrodys nuotraukoje. Sugebėjimas mokėti žiū-

rėti per aparato lenzę, suteikia neribotas fotografijos menė galimybes.

Kun. Kezys turi jau tvirtai nusistovėjusią pažiūrą apie fotografijos meną. Jis nesąs asmuo, kuriam sektųsi ir norėtų daryti fotoreportazines arba portretines nuotraukas. Esą, jo rankose foto dokumentacija 'miršta'. Jis to ir nevykdo. Savo nuotraukose formą jis labiau vertina už turinį. Jis labiau domisi gamtoje pamatytais medžio šaknimis, susiraižiusiomis vielomis, uola vandeny, žolės kamieniu, vakaro šešėliais ant sienos, pėdomis smėly arba savo šešėliu, negu koku nors gamtovaizdžiu arba grupine nuotrauka.

Tačiau nors parodoje nebuvo nei vieno portreto, bet šis fotografijos žanras Keziui nesvetimas. Daug kartų teko matyti jo fotografuotus portretus, kurie pasižymi savo charakterio bruožų gyvumu, išradingu veido apšvietimu. Gaila, kad dėl laiko stokos jis rečiau praktikuoja šį vertingą fotografi-

A. Kezys

'Paukštis ant stogo'.

jos žanrą. Veidai ir laikas išnyksta, o tai kas būtų užfiksuota — pasiliktų mūsų išeivių istorijoje ilgam laikui.

Šioje parodoje nedaug randame, be jau suminėtų gerų nuotraukų, kurios savo ori-

ginalumu labiau patrauktų ir sužadintų žiūrovo dėmesį. Sumažėjęs fotografo atidumas ir dėmesys nuotraukų turiniui, atiduodant pirmenybę formai, pabrėžtinai šioje parodoje matomas.

Ankstyvesnių parodų eksponatai ir išleisti meniškų fotografijų albumai, kaip antai 'Portfolio 65, 66', 'Sidewalk' ir kiti leidiniai, liudija apie neeilinius kun. Kezio meniškų sugebėjimus.

Fotografijos iki šiam laikui dar neturi nusistovėjusių parodų eksponavimo formų. Dar nėra tvirto įpročio irėminti nuotraukas. Man atrodo, kad eksponatai neturėtų būti vieno dydžio, kaip šioje parodoje visos nuotraukos, kurių formos čia sudaro monotonišką išpūdį. Kadangi fotografija ne tik pretenduoja, bet jau ir yra tam tikra meno šaka, tai ruošiant parodą ar nevertėtų pagalvoti apie geresnį eksponatų apipavidalinimą, taip kaip daroma tapybos meno parodose? Jei ne į rėmus, tai nuotraukos galėtų būti benįspausios į 'paspirtų' (kartoniniai rėmai).

Be to, paroda galėtų pasižymėti šiek tiek geresniu architektūrinio eksponatų išdėstymu su tam tikrais vizualiniais ir apšvietimo akcentais. Nors tai ir 'mažmožis', bet parodą rūpestingai apipavidalinus, ji būtų dar meniškesnė. Be to, jei nuotraukų pavadinimai nebūtų tokie prozaiški, pav. kaip 'su raizgytos vielos', 'stalas', 'prižiūtas šuo' ir daug kitų panašių pavadinimų.

Nuotraukose daug poezijos, susimąstymo. Parodą galima prilyginti prie eilėraščių knygos išleidimo, tad ir nuotraukų pavadinimai turėtų būti išradingesni ir poetiškesni.

Paskaitęs šias pastabas, Chamfortpasakytų, kad gyvenimas būtų pakenčiamas, tik reikia priprasti prie trijų dalykų: prie blogo oro, prie kritikos ir prie žmonių nesugebėjimo vienas kitą suprasti.

GENERAL DEVELOPMENT CORPORATION OF FLORIDA

YRA VIETA SALES MANAGER
- CLEVELANDO AREA -
BUS APMOKOMA - NERIBOTOS
GALIMYBĖS

ASMENINIAM PRIĖMIMUI SKAM-
BINTI MR. PORTER 216/ 888-7900

Vienas svarbiausių pranešimų mūsų klientams:

NĖRA LENGVA PAMATYTI PILNĄ VAIZDĄ

Daugelis mūsų klientų galvoja elektrą esant pagrindę gyventojų reikalvimui. Ir tai visai natūralu.

Bet tikrumoje, paėmus darbininkų vidurkį, kiekvienas jų sunaudoja 6 kartus daugiau elektros darbė, kaip jis ir visa jo šeima namuose.

Yra sunaudojama 40,000 kwhrs. elektros per metus vien tik jo darbo išlaikymui.

Nesvarbu kur jūs dirbate, jūsų darbas remiasi elektra taip pat.

Čia pat Northeast Ohio, 70% visos elektros kurią mes pagaminame yra panaudojama pramonės ir prekybos darbų išlaikymui bei gyvybiniams patarnavimams. Jūs matote kiek svarbi yra elektra ekonomijai ir darbų kiekio didėjimui. Be papildomos elektros senos kompanijos negalės plėstis, o naujos negalės prasidėti.

Štai kodėl tiek daug remiasi mūsų planu investuoti \$1.6 bilijonus konstrukcijai per ateinančius 5 metus.

Bet, kad galėtume įgyvendinti šį planą, mes privalėsime skolintis didesnę pusę šio \$1.6 bilijono. Mes negalėsime to padaryti, jei neturėsime pagrįsto pajamų įrodymo savo skolintojams. Tam nėra kitos galimybės, nebent elektros kaina apima jos pagaminimo ir paskirstymo išlaidas.

Mes tikime, kad tai suteikia jums aiškesnį vaizdą mūsų padėties ir geresnį supratimą jūsų aukštesnės elektros sąskaitos.

The ILLUMINATING Company

Mirė Plk. Andrius Butkūnas

Spalio 11 d. St. Charles, Ill. mirė pulk. Andrius Butkūnas. Vienas mūsų kariuomenės iškiliųjų kovotojų dėl Lietuvos laisvės, buvęs 8-to pulko Vadas, atžymėtas dviem Vyčio kryžiais ir kitais ordenais kovų veteranas.

Man su velioniu teko būti per 10 metų vienam pulke. Buvo proga jį ir šeimą arčiau pažinti. Be to, mudviejų žmonos ankstyvoje jaunystėje buvo bendravusios, gyvenome viename pastate. Buvo proga pažinti ir Butkūno artimuosius ir jo gyvenimą nuo pat jaunystės.

Velionio tėvas Radviliškio valsčiuje sėkmingai administravo stambesnę ūkį, buvęs sumanus to ūkio tvarkytojas-administratorius, gerai pažinęs lietuvių kaimietį. Tėvo patirties ir sugebėjimų vadovauti persidavė ir sūnui Andriui.

Pirmasis pasaulinis karas jį užklupo rusų kariuomenėje, kavalerijoje. Nors ir atitiko kariūno sąlygoms, i karininkus nesiveržė. Tik karo pabaigoje buvo išsiųstas i pėstininkų karo mokyklą, kurią baigė rusų revoliucijos pradžioje.

1919 m. pradžioje i 2-rajį pėst. pulką atvyko subrendęs, 29 metų vyras. Jei praktika yra geriausia mokykla, tai Butkūnas turėjo gerą patirtį tiek kariniam, tiek privačiam gyvenime. Butkūnui buvo pavesta organizuoti 7-tą kuopą. Jis žinojo kokiam tikslui kuopa reikia rengti, tačiau parengimo laikas buvo ribotas.

Jau gegužės pradžioje Butkūnas su 7-ta kuopa, Panevėžio grupės sudėtyje, padėjo priešo puolimą nuo Kėdainių ligi Panevėžio, nuo Panevėžio ligi Dauguvos. Už šiuos sėkmingus, su pergale puolimus, velionis buvo atžymėtas dviem Vyčio ordeno kryžiais.

Kovos dėl Lietuvos laisvės turėjo idėjinį pobūdį, buvo palyginamai žiaurios, išvisų kovotojų reikalavo ryžto. Kovose, ir vėliau įvairiose pareigose, ryžto Butkūnui tetrūko.

Kare viskas galima ir visko įvyksta. Visko būta ir mūsų. Velioniu teko kautis su bermontininkais, su lenkais. Būta netikėtų, tačiau ir kritiškose momentuose būdavo ramus ir galvos nepamesdavęs. be reikalo neieškojo nuotykių ir nerodė drąsos.

1921 m. sausio mėn. Butkūnas atleistas iš laikinai eitu batalijono vado pareigų ir paskirtas pulko mokomos kuopos vadu. Pulko vadovybė, skirdama jaunesnį leitenantą kuopos vadu pulko žemesniems vadams rengti, parodė neabejojanti velionio sugebėjimais ir čia.

Man teko būti jaunesniu karininku. Mokoma kuopa buvo nuo pulko atskirta - sto vėjome atskirai - toliau nuo viršininkų. Butkūnas niekada i užsiėmimus nevelavo,

mokymo tvarkaraštis buvo skrupulingai tiksliai vykdomas. Su šeima gyveno prie kuopos, jokių nesklaidumų, nesusipratimų, ar drausmės laužymo nepasitaikė. Tiek karininkai, tiek būsimieji puskarininkai, velionį visais atžvilgiais gerbė. Kuopos vadas, būdamas pareigos žmogus, netoleravo jokių nurypimų.

AUKOS TAUTOS FONDUI 1975 M. VASAROS MĖNESIAIS

Aukojo daugiau kaip po 100: kun. W. Stankūnas, Lithuanian American Council, Cleveland, OH, kun. Antanas Beršius.

Aukojo po 100: V. D. Dovydatis, kun. P. Rogažinskas, kun. L. Dieninis, K. A. Rimkai, V. Pauliai, O. W. Šimkai, A. Goeldnerienė, Lake Worth Liet. Klubas, N. Bražėnaitė-Paronetto, Stasys Skripkus, John Passick, A. Matukai, L. L. Smulkščiai, J. Giedraitis, Lietuvių Bendruomenės E. St. Louis Apylinkė, "Maironio Parkas", G. Alb. Dzironai, Wm. J. Markalonis, J. Puodžiūnas.

Aukojo po 50: Pov. Sepetys, Joseph J. Plikaitis, K. G. Ambrozaitis, Vyt. Sinkus, R. Sidrys, J. Matukas, J. Bakšys, Stasys ir V. Daugėla ir Marija Daugėla, Petras Pilka, Juozas Valaitis, J. Stukas (86\$), Pr. Gražulis, Cleveland, Skautininkų Ramovė, M. Jančiauskienė, K. Narcius, "Moteryų Seklyčia Hot Springs, VI. Zidžiūnas, J. Brantas, Beverly Shores Lietuvių Klubas, A. Valys, Sandra — Lithuanian National League, J. Rąsys, JAV Lietuvių Bendruomenės Hot Springs Apylinkė (86\$), St. Augustin, LSSST Romo Kalantos Saulių kp. St. Petersburg, FL.

Aukojo po 25 ar daugiau: Ramonaičiai, K. M. Gluda, Vladas ir R. Ingelevičius, J. Leščinskienė, Ant. Razmo, Msgr. F. Juras, Jonas ir Elena Vailiukoniai, kun. Kest. Trimakas, Msgr. J. Sharnus, A. Br. Polikaitis, Ignas Gasiūnas, M. R. Jauniskis, Alf. Labina, Li. leika, Amer. Liet. Inžinierių ir Architektų S-gos Bostono Skyrius, Česl. Mickūnas, SLA 75 kp. Los Angeles, Ona ir Juozas Vilpišauskai, A. Oslapas, Msgr. Vyt. Balcūnas, J. Baužiai, F. Pempė, V. Dovydatis, J. Bulgarauškaitė, Mary Česna, Edv. Meilas, P. Mikšys, Pov. Babickas, J. Matulevičius, J. Litvinas, kun. A. Baitrūšonas, J. Kazickas, A. Keturakis, A. Mažiulis, J. Kuodis, St. Lušys, L. Lendraitis, J. Vėsys, A. M. Cepulis, Ona Vilentienė, J. A. Starinskas, JAV Lietuvių Bendruomenės Bostono apylinkė, A. Januška, J. Miežaitis, Br. Palulis, T. Alekšonis, Br. Kruopis, P. Kaladė, Ed. Čibas.

KANADOJE

Aukojo daugiau kaip po 100: Priskelimo Parapijos Kredito Kooperatyvas Toronte (\$200), S. Stonis (\$102).

Mano supratimu, pulk. Andrius Butkūnas buvo ne tik rikiuotės vadas, bet ir pavyzdingas vyras, tėvas. Su žmona Sofija išaugino dukrą Aldoną ir tris sūnus.

Taikos meto sąlygose tarnyboje pulkininkas kilo be svyravimų: bataliono vadas 4-tame pėst. pulke, Karo Mokykloje ir nuo 1934 m. 8-to pulko vadas Šiauliuose. Butkūnas, iš pulko vado pareigų ir iš kariuomenės, buvo atleistas 1940 m. drau-

ge su kitais dalinių vadais.

Atleidimo proga velionis man sakė: "Žinai, santaupu neturiu, vaikai maži. Kaip susitvarkysiu — dar nežinau."

Buvo gavęs sklypą Raudondvaryje, ten ir prisiglaudė. 1941 m. gavo administratoriaus darbą Antanavoje, Marijampolės apsk. Frontui prie Lietuvos artėjant, pasitraukė su šeima i Vokietiją, o 1949 m. atvyko i JAV, St. Charles, Ill. Palaidotas spalio 14 d. St. Charles kapuose.

Tebūnie Tau, mielas pulkininke, lengva šio krašto žemelė. Ilsėkis ramybėje.

Liūdinčiai šeimai, žmonai Sofijai, dukrai, sūnams ir seseriai su šeimomis, gili užuojauta.

A. Šova

Los Angeles

• KARIUOMENĖS šventės minėjimas Los Angeles mieste įvyks lapkričio 30 d. 10:15 val. vėliavos pakėlimas šv. Kazimiero parapijos mokyklos kieme. 10:30 val. specialios pamaldos bažnyčioje ir 12 val. iškilmingas minėjimas ir meninė dalis parapijos salėje.

TRADICINIS BALIUS

Santa Monikos miestas šiemet švenčia savo gyvavimo šimtmetį. To pirmo šimtmečio ženkle vyksta daug įvairių meniškų ir sporto rengimų. Tame atžymėjime ir S.Monikos Amerikos Lietuvių Klubo Tradicinis Balius spalio 4d. praėjus su pasisekimu.

Miramar viešbučio didžio-

joje salėje susirinko daug svečių iš Los Angeles, S.Monikos ir tolimesnių apylinkių. Laike pietų puikaus Kontinentalinio orkestro muzikantai ėjo prie svečių stalų grodami melodijas, kurias baltiaus dalyviai jiems užsakydavo. Tas sudarė labai puikią nuotaiką.

Pietums pasibaigus buvo trumpa, bet įdomi programa kurią atliko solistas A.Pavasaris ir jaunutė, 17 m. šokėja Ramona Alsekaitė. A. Pavasaris su ypatingai pakilia nuotaika padainavo kelias gražias dainas. Ypač daug malonių prisiminimų sukėlė kadaise Kipro Petrausko dainuota 'Dul, dul, dūdelė, graži mano mergelė', kurią jis meistriškai atliko. R. Alsekaitė meniškai pašoko du baleto numerius: Šopeno valsa ir iš baleto 'Gulbių ežeras' ispanišką šoki. Susirinkusieji labai šiltai reagojo i tų dviejų menininkų gražiai atliktą programą gausiais plojimais. R. Apeikytė, kaip visuomet, meistriškai akomponavo solistui A. Pavasariui.

Po programos sekė šokiai ir baliui įpusėjus buvo traukiami loterijos bilečiai — laimieji išlošė po bonką šampano. Kaip ir kiekvienais metais dėžė šampano, tam tikslui, padovanojo Klubo pirmininkas A. Markevičius. Puikioje nuotaikoje balius tęsėsi iki 2 val. ryto.

(eg)

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS I

LATVIAN ROOFING
Telefonas (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.
Dengiamo stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms.
Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius.
MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

VYT. ALANTAS

(3)

Gaudimantė pabudo pirmoji. Ji gulėjo paslika, sklidina meilės nuovargio, žiūrėdama i tebemiegantį vyrą ir steng damasi įsidėmėti jo veido bruožus. Paskum ji patyliai atsikėlė, apsisiautė rytiniu apsiautalu ir pakilo laiptais kuoro viršūnėn.

Jai tvokstelėjo veidas vėsus ryto oras, ir kone apkurto paukščių čiulbėjimas medžiuose. Vainikuota paparčio žiedais motina Saulė skriejo per padangę savo sidabrinu vežimu, sijodama viršum girios aukso spinduliais. Skaisčioje padangėje slankiojo debesėlių patašos ir Gaudimantė pasivaideliojo Saulės vežimą trankantis nuo vieno debesėlio ant kito. padangių aukštybėse plevėno vos imatomas, didelis sakalas, lydintis motinos Saulės sparnuotą vežimą. Gaudimantė dingtelėjo sakalo pasirodymą esant gerą ženklą...

Ežero viduryje laiveliais žvejojo ankstyvieji žvejai, o už vandens pro medžių viršūnes padangėn kilo iš Dievogalos ramovės aukuro baltutėliai dūmai, ir jos ausis pasiekė krivių ir vaidilučių saulėtekio giesmės darnūs garsai.

Viskas jai čia buvo artima širdžiai, sava ir brangu. Iš jos širdies laimė ir džiaugsmas liejosi per kraštus, ji išskėtė nuogas rankas, tartum norėdama apglėbti visą girią ir padangę, ir išsigabenti i švėtimą kraštą. Ji žinojo, kad didesnės laimės ji niekad daugiau nebepatirs ir, ilgėdamasi išgerti taurę iki paskutinio lašo, vėl paskubomis nusileido i miegamąją menę ir parpuolusi prisiglaudė prie savo mylimojo, bet jos Likimo valanda jau buvo išmušusi.

KARALAITĖ

DIRVOS KONKURSE

Apacioje kažkas taip ėmė daužyti pilies vartus, kad visomis pastato sienomis nuvilnijo drebulys. Jaunasis rikis pašoko nuo guolio, dairydamsis kas atsitiko.

— Kelkis, miegaliau! Mano tėvas jau beldžiasi i tavo pilies vartus, — pasakė Gaudimantė, švelniai perbraukdama per jo susitaršiusius plaukus. — Pabučiuok mane paskutinį kartą...

Ir jų apglėbis, regėjos, niekad nesibaigs ir jų laimei niekad nebus galo. Tai ir buvo tos amžinos akimirkos, nusišėiančios iki duobės krašto, apie kurias kalbėjo aiškiaregė Akerūnė. Pagalios ji švelniai išsivadavo iš jo glėbio tardama:

— Pasiimk savo apdarą, eik apačion ir liepk įleisti mano tėvą, bet jam akyse nesirodyk: lauk kol aš tave pašauksiu.

— Ar negeriau iškart jam pasiduoti? ...

— Daryk, kaip sakau, — ji nusišypsojo.

Rikiui išėjus, Gaudimantė, lyg niekur nieko, vėl išsitiesė ir, užmetusi rankas už galvos, svajojo apie praėjusią naktį ir savo ateitį. Ar išmintingoji aiškiaregė Akerūnė neišpranašavo ją rasiant paparčio žiedą? Ji rado paparčio žiedą tik ne girios ūksmių papartynuose, o mylimojo glėbyje. Karalaitė mastė, kad jos mergautinės godos užgeso su rytmečio žvaigždėmis, bet jos kelias ateitin tapo nužertas neužmirštamoms laimės spindulių...

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

• **AŠTUONIOLIKTASIS** Balfo seimas, įvykęs lapkričio 8 d. Brighton Parko Lietuvių parapijos salėje, kur klebonas yra JAV lietuvis prel. D. Mozeris, praėjo darbščioje, vieningoje ir kūribingoje nuotaikoje. Seime dalyvavo apie 120 atstovų, atstovaujančių įvairius Balfo skyrius JAV. Dėl labai svarbių išipareigojimų gelbėjant brolių lietuvi, iš Europos nesuspėjo grįžti ir seimui vadovauti centrinis asmuo - Balfo centro valdybos pirmininkė Marija Rudienė. Iš seimui pateiktos finansinės apyskaitos sužinom, kad š.m. birželio 30 d. Balfo centras išde tu. rėjo \$100,416. Apyskaita rodo, kad aukos Balfui dar vis gausiai plaukia: nuo 1973.VII.1 iki 1975.V.30 Balfas gavo \$171,834. Pridėjus kitas pajamas, jų tarpe ir \$9,000 už parduotą namą Brooklyne, iš viso per tą laiką Balfui iplaukė \$202,849. Taip pat suaukota 783 siuntiniams rūbų, kurių vertė

\$17,210. Per tą pat laiką administracijai (įskaitant ir algas) teišleista tik \$33,450. Todėl praėjusioje spaudos konferencijoje spaudos ir radio atstovai ne be reikalo stebėjosi, kad perkeltas į Chicago Balfos centras operuoja tokiomis mažomis administracinėmis išlaidomis. Į naują Balfo centro valdybą išrinkti: Marija Rudienė -- pirm., kun. A. Trakis, kun. A. Zakarauskas, K. Kasakaitis ir A. Daukienė -- vicepirmininkais. Gen. sekretore išrinkta O. Jokūbaitienė iš Clevelando, protokolų sekr. A. Pužauskas ir išdininkas -- K. Čepaitis. Naujoje valdyboje matome tris JAV gimusius lietuvius -- M. Rudienę, kun. A. Zakarauską ir A. Daukienę, kiti gi yra praėjusio pokario ateiviai. Renkant direktorių, daugiausia balsų gavo kun. A. Trakis, M. Rudienė, po jų seka visa eilė kitų. Naujųjų direktorių sąrašą Balfas paskelbs vėliau. Naujaja centro valdy-

Balfo CV pirm. Marija Rudienė

V. Noreikos nuotr.

bą kaip tik ir išrinko direktoriai.

• **ŠEŠTADIENIO** vakare naujoje, modernioje Brighton Parko liet. parapijos salėje įvyko palyginus kuklus, bet idomus banketas, kurį pravedė žurn. V. Kasniūnas. Įėjimas į banketą tekainavo tik \$6 asmeniui, buvo pateikta gan skani vakarienė, už atskirą mokestį galima buvo nu-

sipirkti ir gėrimų. Tame kuklume kiekvieną žavėjo pakili nuotaika, vienybė ir ekumeninė dvasia. Nors suvažiavimas ir banketas vyko katalikų parapijos patalpose bet prie garbės stalo, šalia Lietuvos gen. konsulės J. Daužvardienės ir kitų garbės svečių, matėm sėdinčius pačių stambiausių liet. parapijų vadovus -- klebonus: Brighton Parko -- prel. D.

Mozeri, Marquette Parko -- kun. A. Zakarauską, Bostono kun. A. Baltrašiūną, o šalia jų ir Tėviškės liuteronų parapijos kleboną kun. A. Trakį su žmona dr. Trakienė. To dar negana. Scenoje įdomią, pagaunančią meninę programą atliko Tėviškės liuteronų parapijos nonetas, akompanuojant V. Jurkšaičiui. Tai buvo tikrai didingos ne tik meninės, bet ir ekumeninės akimirkos lietuvių katalikų parapijos salėje. Kadangi nebuvo Balfo cv pirmininkės, ją atstovavo kun. A. Trakis, pasakęs tikrai jautrią, krikščionišką kalbą po Lietuvos gen. konsulės trumpo žodžio. Dar buvo numatyta pristatyti per 300 nusipelnusių Balfo veikėjų iš visų JAV. Jų pilnas sąrašas yra paskelbtas seimo programoje, todėl banketo metu V. Kasniūnas jau nebesirijo pristatyti bankete dalyvavusius Balfo didžiuosius veikėjus. Viso bankete dalyvavo apie 300 svečių, o pats banketas pasibaigė netikėtai anksti -- dar prieš 10 v.v. Malonu pabrėžti, kad parapijos šeimininkas neėmė jokio užmokesčio už naudojimąsi parapijos patalpomis tiek seimui, tiek ir banketui. Kai iš banketo su žmona ir bičiuliais laikraštiniškai išėjom vieni paskutiniųjų, salės kampe dar pasiliko Altos pirm. dr. K. Bobelis su Ateitininkų federacijos vadu dr. P. Kisieliu, vedę ilgą ir, atrodo, nuoširdų pokalbį. Dieve duok, kad tokie pokalbiai mus priartintų prie didesnės vienybės, kuri taip reikalinga šiais laikais. Todėl su pagrindu dar kartą džiaugiamės, kad pasigėrėtiną vienybę pilnai buvo išlaikyta XVIII Balfo seime Chicagoje.

• **LAPKRIČIO 19 D.** istorinė ta prasme, kad pernai tą dieną po ilgo kelio pasiekė pirmąjį milijoną dolerių įnašą. Pirmąjį milijoną pasiekė kaip tik tuo metu, kada JAV ekonomija stovėjo labai liūdnai padėtyje ir Lietuvių Fondui buvo tam tikro pavojaus. Metų bėgyje ekonominė situacija pagerėjo, tuo

(Bus daugiau)

(Nukelta į 8 psl.)

Balfo Seimo, įvykusio lapkričio 8-9 d. Chicagoje, dalyviai.

A. Gulbinsko nuotr.

GAUDIMANTĖ

PREMIJUOTA NOVELĖ

Taip ją rado vidun ipuolę, uždusę tėvas ir jo broliai.

— Kur jis? -- suriaumojo Lietuvos viešpats, tarsi sužeistas stumbras, bėgiodamas akimis po menę ir gniauždamas prie šono kabančio durtuvo rankeną.

Gaudimantė žiūrėjo į jį šypsodamasi tamsiai raudonomis, per naktį skaisčiai pražydusiomis lūpomis.

— Kur tavo užtūpis? -- vėl suriko vldovas.

— Tėve, nerėkauk taip, pažadinsi pilėnus ...

— Aš jį surasiu, aš jį suriesiu ožio ragan, aš jį supūdysiu pilies požemiuose! Kelkis ir renkis!

— Man dar anksti: aš nepratus taip anksti keltis ...

— Kelkis, sakau: prisimiegosi su žiurkėmis pilies rūsiuose!

— Rūsiuose? Tu, tėve, tokios kvailystės nepadarysi, -- Gaudimantė atsakė rimtai, pasirėmusi ant pagalvio alkūnės.

— Kodėl nepadarysiu? Gal tu man uždrausi? -- jis žiūrėjo į ją piktomis, perveriančiomis akimis.

— Todėl, kad myli mane ir kad suardysi mano jungtuves su mozūru, -- kalbėjo ramiai ir šaltai karalaitė.

— Tu pati jas suardei: kas tave beims kito sugulovę? Tu išardei visus mano ketinimus, tu viską pražudei. Tau ir tavo užtūpiui aš niekada nedovanosiu!

— Viešpatie, aš reikalauju teisybės! -- garsiai riktelėjo

Gaudimantė, pašokdama nuo guolio ir išdidžiai atsistodama prieš tėvą.

— Kokios teisybės gali tu reikalauti, palaidūne? -- atrėkė Lietuvos valdovas. -- Pažinsi neklaužados likimą!

— Gal tu, tėve, manai, kad man didelė laimė tekėti už to mozūro kunigaikštėlio? Gal tu manai, kad man per niek apleisti savo kraštą, atsisakyti nuo senųjų dievų ir nusilenkti kažkokiam naujam svetimam Dievui? Kodėl jūs neatsisakote nuo senųjų dievų, o verčiate mane juos išduoti? Juk aš turėsiu ten priimti jų tikėjimą! Kodėl aš net savo skaistybę turėjau atiduoti kažkokiam mozūru? Tesidžiaugia jis tuo, ką gaus ... Tardami, kad mano auka esant reikalinga Lietuvai, jūs pasmerkiate mane visam gyvenimui, tad kas gali man uždrausti pareikalauti už tai nors vienos savo gyvenimo nakties? Nežinau, nei kur, nei kaip aš gyvensiu, tik žinau, kad ši naktis bus man paguoda visam gyvenimui. Lietuvos viešpatie, aš reikalauju teisybės: aš pildysiu tavo valią, eisiu už to mozūro, bet tu turi man ir rikiui Rainiui atleisti. Aš atiduodu tau ir Lietuvai visą savo gyvenimą už tą vieną, vienintelę naktį, kuri buvo mano ir kurios, žinau, daugiau nebeturėsiu ...

Iš visų dėdžių Gaudimantė labiausiai mylėjo jaunesnysis tėvo brolis Sirputis. Jis ją labiausiai lepindavo, daugiausia dovanų pargabendavo iš karo žygių ir niekad ant jos nesirūstindavo. Kalbėdama, ji žvilgčiojo į jį ir jai pasirodė, kad jo veidas atsileido ir švystelėjo draugiška šypsenėle, tuo tarpu kai kitų dėdžių veiduose debesis nyko. Traidenis valandėlę mąstė, paskum tarė pašaipiai:

— Tu kalbi, lyg kad jau būtum išteikėjusi už Boleslovo, bet, sakau, koks vyras dabar tave ims nuo svetimų guolio.

Neringos tunto gintarės, suvaidinusios J. Cijūnelienės veiklą 'Urviniai žmonės' Jaunimo Centre, Chicagoje. Iš kairės: R. Andrijauskienė, J. Aleksimienė, J. Jakaitienė, I. Jakštienė ir D. Rudaitienė.

7 DIENOS ČIKAGOJE...

(Atkelta iš 7 psl.)

pačiu pagerėjo ir padėtis Lietuvių Fonde. Svarbiausia, kad žmonių pasitikėjimas nesumažėjo. Jau baigia mas sudėti pirmasis šimtas tūkstančių dolerių antrajam milijonui. Lapkričio 18 d., antradienį, minint pirmojo milijono užbaigimo metines,

i Jaunimo Centro kavinė buvo sukvieisti Lietuvių Fondo valdybos, tarybos nariai, komisijų pirmininkai ir lietuvių radio valandėlių bei spaudos atstovai. Prie dr. A. Razmos suruoštų vaišių visi pasidžiaugė fondo veikla ir buvo atidengti įdomūs ateities planai.

• PERNAI lapkričio 28 d. New Yorko apylinkėse mirė mokytojas ir profesorius,

literatūros kritikas ir žurnalistas, ministeris pirmininkas ir pagrindžio organizacijos vadas okupacijų metais, Juozas Brazaitis. Profesoriaus palaikai ilsisi lietuvių kapinėse Putname. Chicago je iš įvairių organizacijų atstovų sudarytas komitetas rengia prof. J. Brazaičio prisiminimo akademiją sekmdienį, lapkričio 30 d. Jaunimo Centre. Vysk. V. Brizgys su asista laikys mišias 3 val. p.p. jėzuitų koplyčioje. Pamokslą pasakys kun. J. Vaišnys, su prof. J. Brazaičiu gimęs tame pat kaime. Po mišių akademija Jaunimo Centre didž. salėje. Pagrindiniai kalbėtojai dr. J. Girnius ir dr. A. Damušis. Meninėje dalyje akt. J. Kelečius ir muzikinis trio. Akademijos metu bus parodytas ir naujas filmas apie a.a. prof. J. Brazaitį, paruoštas Lietuvių Foto archyvo. Įėjimas laisvas. Kadangi aš akademijos rengimo komitete atstovauju Lietuvių Žurnalistų sąga, todėl ypatingai prašau akademijoje dalyvauti lietuvių laikraštininkus, radijo darbuotojus ir spaudos mylėtojus. Prof. J. Brazaitis buvo uolus ir sąžiningas LŽS-gos narys. Maskvos tarnų iki pat mirties negailestingai puolamas, prof. J. Brazaitis turėjo daug draugų bei gerbėjų laisvojo pasaulio lietuvių išeivijoje.

AUKOS BALFUI

Clevelando Balfio Skyriaus vykdomam aukų vajui jau atsiliepė ir didesnes aukas prisuntė:

Po \$100 — dr. I. ir A. Jasiai, senukai pensininkai J. ir J. Kunevičiai — labai gražus artimo meilės pavyzdys, dr. V. Bložė.

\$60 — dr. J. ir M. Kriaučiūnai.

Po \$50 — dr. J. Skrinska, Clevelando Tėvai Jezuitai, dr. J. Mačiulis, dr. E. ir M. Lenkauskai.

\$45 — V. ir T. Urbaičiai. \$35 — A. ir E. Mackevičiai. Po 30 — dr. A. Martus, P. ir D. Mikoliūnai.

Po \$25 — V. ir G. Plečkaičiai, dr. S. ir dr. G. Matai,

dr. V. Gruzdis, Dr. J. Stanaitis, dr. J. Sonta, A. Garka J. ir M. Mikonai, A. Buknis, P. Razgaitis, dr. A. Baltrukėnas, dr. A. ir V. Butkai, J. Krištolaitis.

Po \$20 — O. Gelažiūnienė — šio aukų vajeus pirmutinė kregždutė, J. Vaičaitis, M. Iešmantienė, J. Mockus, M. Maželytė, R. ir A. Babickai, P. ir O. Skardžiai.

Po \$15 — G. Juškėnas ir A. Styva.

Kiti po mažiau. Aukų va-

jus tebevyksta. Prašome ir toliau aukas siųsti Balfio Clevelando Sk. įždininkei:

Ona Jokūbaitienė
13813 Othello Ave.
Cleveland, Ohio 44110

Taip pat galite jas įteikti Valdybos nariams po lietuviškų pamaldų: šv. Jurgio parapijoje — Antanui Styrai, o Naujojoje parapijoje — Kaziui Gaižučiui.

Visiems aukojusiems taria me širdingą, lietuvišką Ačiū! Skyriaus Valdyba

Lietuvių Klube buvo 'aplaistyta' mero Perko laimėjimas. Nuotraukoje jo rėmėjai seka TV rinkimų galutinius pranešimus: P. Karalius, S. Astrauskas, J. Kaklauskas, J. Malskis, P. Petraitis, J. Žilionis ir J. Citulis.

V. Bacevičiaus nuotr.

KALĖDŲ EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

KE LIONĖ: 6 naktys Vilniuje, 1 dienos išvyka Kaune,
3 naktys Vienoje, kur sutiksim Naujus Metus,
4 naktys Muenchene.

nuo GRUODŽIO 22 iki SAUSIO 5
tikrai \$969.00

EKSKURSIJA IŠVYKSTA SU LUFTHANSA
KOMPANIJA IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

Dėl daugiau informacijų kreiptis į:

ALGIRDĄ MITKŲ

8 WHITE OAK RD. NEWTON, Mass. 02168
Tel. 617 969-1190

arba

GALAXY TOUR & TRAVELS

141 LINDEN ST. WELLESLEY, Mass. 02181
Tel. 617 237-5502

Prašome pasinaudoti šia puikia proga aplankyti LIETUVĄ per šventes.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

**Saint
Anthony
Savings**

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

**NORMANA
BURŠTEINA**

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

CLEVELANDE

Aurelija Balašaitienė

JIE PASTATĖ MUMS TILTUS

Kai didžioji emigracijos banga į svetingus Amerikos krantus atbloškė gausų būrį lietuvių pabėgėlių, jie neatsiūrė čia kaip paukščiai, išmesti iš lizdo svetimos padangės nesvetingoje aplinkoje. Čia rado lietuviškas parašijas, eilę visuomeninių, socialinių bei labdaros organizacijų, laikraščius, meninius vientetus, chorus. Su nauja energija ir senojo pasaulio patyrimu, naujoji lietuvių emigrantų karta pamažu perėmė veiklą į savo rankas, įkū-

rė savas organizacijas, naujus meninius vientetus. Daug kas pasikeitė, nes iš tikro naujų lietuvių imigrantų dvasia buvo skirtinga, skirtingos pažiūros, išsilavinimas. Tarp senosios ir naujosios imigrantų kartos neužiomis pasidarė spraga, nežiūrinto, kad senieji buvo nu tiesę tiltus, padėję pamatus mūsų visuomenės gyvenimo tasei. Vyresniųjų dauguma tyliai pasitraukė, didelė dalis išmirė, kiti, likę nuošaliai, stebėjo mūsų veiklą iš tolo.

Juozas Sadauskas -- 'Senelis'.

Bet juose liko gyva lietuviška širdis ir gyvi prisiminimai, kurie liko jų gyvenimo didžiausiu turtu. Tiek lietuviško sentimentų, tiek gilių pagarbos vedama, nutariau aplankyti Juozą Sadauską, anot poeto Kazio Jonaičio žilvyčio 'didelį lietuvių jaunimo bičiulį ir mylėtoją'.

SVEČIUOSE PAS 'SENELĮ

Juozas Sadauskas, gimęs pasiturinčio ūkininko šeimoje, Leipalingių kaime, Seirijų parapijoje, suėjęs aštuoniolika metų, atvyko į Clevelandą pas savo brolius, kurių vyresnysis atitarnavęs Amerikos kariuomenėje, vakarais naujai atvykusius mažamokslius lietuvius jaunuosius mokė lietuvių kalbos ir istorijos. Juozas Sadauskas, jaunas, energingas, stiprus ir dvasia ir kūnu, nutarė šviestis ir neatsilikti nuo savo brolių. Būdamas gero balso savininkas, jis norėjo savo balsą lavinti ir svajojo apie solisto karjerą. Gavęs darbą liejykloje, vakarais ėmė dainavimo pamokas pas Joną Būtėną. Per keletą metų susitaupęs pinigų, išvyko į Indianos Valparaiso universitetą, kuriame tuo metu lektoriavo Petras Daužvardis ir Petras Česnulis. Čia Juozas stipriai ėmėsi darbo. Iš 43 lietuvių studentų, jis po dviejų metų tapo geriausiu mokiniu, ypatingai rimtai studijuodamas lietuvių kalbos gramatiką, sintaksę ir Lietuvos istoriją. Grįžęs į Clevelandą mokėsi toliau dainavimo pas italus mokytojus ir ėmė pianino pamokas. Iš prigimties linkęs į visuomeninį gyvenimą, 1913 metais įstojo į Lietuvos Vyčių 25 kuopą ir tais pačiais metais buvo išrinktas jos pirmininku. Per ilgus metus, būdamas vos keleta metų už visą eilę iš Lie-

Prieš maždaug 50 metų Juozas Sadauskas Kęstučio vaidmenyje. Šalia jo stovi 'Birutė' -- A. Baltrušaitytė.

tuvos atvykstančių jaunųjų, jis savo ramiu būdu, nuosaikiai kalba ir sveika lietuviška išmintimi, išigijo jauni mo tarpe autoritetą ir jau labai anksti buvo pramintas 'Seneliu'. Vėliau, pradėjęs bendradarbiauti spaudoje, jis tą savo naujai įgytą vardą pasirinko slapyvardžiu ir šiandien yra plačiai žinomas kaip 'Senelis'. Jis nuo 1923 metų bendradarbiavo Drauge, Garse, Darbininke ir Vytėje.

Taip pat laisvalaikio tris metus mokė lietuvių imigrantus lietuvių kalbos ir istorijos. 1916 metais įstojo į vyčių chorą ir buvo jo ilgamečiu pirmininku, vėliau išdininku.

Šalia sugebėjimo rašyti, Juozas Sadauskas turėjo stiprų palinkimą į scenos meną. Suorganizavęs mėgėjų grupę, vaidino pats eilėje pagrindinių rolių virš 100 dramų ir operėlių pastatymų, kurių tarpe minėtini 'Kęstučio Mirtis', 'Vytautas Pančiuose', 'Karolio Teta', 'Consilium Facultatis', 'Girių Karalius' ir kt. Operetes, dramas ir komedijas pats režisavo ir su gastrolėmis keliavo į kitas lietuvių kolonijas, kaip Chicago, Pittsburghą, Detroitą, Daytoną, Youngstown ir kitur.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, Juozas Sadauskas surinko tūkstančius parašų peticijai Lietuvos valstybei pripažinti ir buvo ypatingai pasižymėjęs Bonų platinime.

1928 metais, kilus šv. Jurgio parapijoje nesusiprati-

mams, ėjo pas vyskupą prašyti naujos parapijos ir 1929 metais, jo ir kelių kitų asmenų pastangomis, buvo užpirkta dabarinei naujai parapijai žemės skypas su pastatu. Taip pat ir tos parapijos vardas buvo tuo pačiu metu išreikalaus. Su dideliu entuziazmu 'Senelis' ekonominės krizės laikais kėlė lėšas lietuviškų darželių įrengimui.

Apie 1952 metus, pasitraukęs iš aktyvios organizacinės veiklos, 'Senelis' be pertraukos dalyvauja spaudoje kaip Vyčių korespondentas Draugo dienraštyje. 1968 m. Vidurio Amerikos Valstijų Vyčių Seimo suvažiavime gavo garbės lentelę su įrašu 'už nuopelnus vyčiams ir lietuviškai spaudai' ir buvo pakeltas į Vyčių garbės narius. 1973 metais Naujosios Parapijos aikštėje buvo pastatytas lietuvių keliui į laisvę įamžinti paminklas, kaštavęs virš \$12,000. Juozas buvo vienas iš to paminklo idėjos įkvėpėjų ir paminklo pastatymo išlaidoms padengti surinko \$8,600.

Malonus, lietuviškai vaišingas ir sentimentalus, Juozas Sadauskas su pasididžiavimu rodo įdomias, senas nuotraukas, spaudos bendradarbių laiškus, savo mirusios žmonos Rožės (Simaitytės) nuotrauką. Apsuptas laikraščiais ir prisiminimais, jis iškyla prieš mano akis tar si vienas tų milžinų, kurių vardus pamiršome, bet kurių darbais didžiujamės. Su šypsena prisipažįsta, kad (Nukelta į lo psl.)

Jūs sunkiai dirbate jūsų sutaupoms. Mes dirbame sunkiai, kad jas apsaugotumėm.

Tokiame neužtikrintame kaip šiame laikotarpy, jūs tikrai norite žinoti, kad jūsų santaupos yra saugios. Cleveland Trust banke jūsų pinigai yra taip saugūs, kaip niekur kitur, nes Cleveland Trust yra vienas iš didžiausių ir labiausiai apsaugoto bankų krašte.

Jūsų pinigai yra pilnai apdrausti Federal Deposit Insurance Corporation iki \$40,000. Per kombinaciją keletą skirtingų planų, tačiau, vyrai ir žmona gali pakelti apdraudą iki \$200,000. Pavyzdžiui, kiekvienas gali turėti individualią taupymo sąskaitą, kas duoda jums \$80,000 apdraudą ir bendra sąskaita duoda papildomai \$40,000 apdraudą. Ir kiekvienas gali paimti Payable-On-Death Account, kas duoda viso apdraudą iki \$200,000.

Tad kodėl neatidaryti taupymo sąskaitą jūsų kaimyniniame Cleveland Trust skyriuje? Mes siūlome reguliarias taupymo knygytes su nemokamais čekiais ir padieniais procentais, kada jūs laikote balanse \$500 ir daugiau. Mes taip pat turime kitus padienio procento taupymo planus, kaip pajamų ir investavimo knygytes ir investavimo pažymėjimus.

CLEVELAND TRUST

Member FDIC

LB Clevelando apyl. pirm. J. Malskis dėkoja Varpo choristams už puikų dainavimą. Prieky stovi dirigentas J. Govedas.

CLEVELANDO LIETUVIŲ DIENOS

Kasmet pravedamos Lietuvių Dienos yra, be abejonės, stambiausias mūsų kolonijos lietuvių kultūrinio gyvenimo įvykis. Šių metų dienos su torontiško 'Varpo' koncertu ir po to vykusiu pobūviu, ir sekančios dienos dailės paroda suteikė džiaugsmo ne tik rengėjams, bet ir visiems dienų programose dalyvavusiems.

Pasikviesti didžiulį chorą ir su keliolikos šimtų dolių išipareigojimu gali tik tokia organizacija, kurios pirmaeilis uždavinys yra ne piniginis pasipelnymas, bet kultūrinis užmojis ir pastangos su daryti sąlygas visų meno sričių (dainos, meno, tautodailės) pademonstravimui, tegali tik tokia organizacija, kaip Lietuvių Bendruomenė. Clevelando apylinkės valdyba su savo talkininkais šį uždavinį atliko pasigėrėtinai.

Varpas atvyko pilname savo sąstate. Koncerto klausėsi virš 500 žmonių, tame skaičiuje gausus studentų ir moksleivių būrys. Lietuvių Dienos tampa savo rūšies visų solidarumo pademonstravimu. Jeigu kas nerado galimybės tuo laiku susilaikyti nuo savo privačių pramogų ir dalyvauti visų lietuvių rengime, tai paliekame jo lietuviškai sąžinei...

Šeštadienio koncerto repertuaras labai įvairus: dainų buvo visokio skonio ir nuosėdimo klausovams. Pirmoje dalyje girdėjome 17 mūsų kompozitorių (Vanaigaičio, Banaičio, Stankūno, Švedo, Gaidelio, Gailevičiaus, Dambrausko, Kazėno,

Budriūno, Juozapaičio, Žilevičiaus ir Sodeikos) kūrinį. Juos atliko mišraus ir skyrum moterų ir vyrų chorai. Šioje dalyje bene išpūdingiausiai praskambėjo S. Sodeikos 'Šiaurės Pašvaistė'. B. Brazdžionio žodžiai, puikus dainos atlikimas, galin-gas finalinis fortissimo sujau-dino net šalčiausias širdis. Antrojo dalyje buvo 6 operų chorinės ištraukos ir muz. Kavecko daina 'Nuo Birutės kalno'. Populiariųjų operų chorinės dainos yra, kaip at-rodo, mėgiamiausia Varpo repertuaro sritis, kuri ir klausytojams palieka stiprų išpūdį. Čia choras turi progos pasireikšti visoj savo me-ninėj didybėj ir pajėgume. Puikiai atliktos lietuvių kom-pozitorių – Klovos 'Pilėnų' operos ir Budriūno operetės 'Sidabrinė Siena' ištraukos. Be to, atliktos Verdi, Mascagni ir Smetanos operų ištraukos. Sužavėtai publikai pra-šant, koncertas užbaigtas 'bissui' padainuota linksma Švedo daina 'Oi tu, Joneli'.

Jaunas dirigentas J. Govedas savo didžiulį chorą valdo sėkmingai. Dažnai atvejais jis diriguoja vien pirštais – tarytum grotų vargonais, spausdamas reikiamus klavišus... Ir choras, arba paskiri balsai, sugeba savo laiku, su norima dinamika, į bendrąją harmoniją įsijungti. Džiugu matyti mielą, bičiulišką kontaktą tarp dirigento ir dainininkų.

Varpo akompaniatorė Jane Coop tvirtai ir užtikrintai pa-

Lietuvių Dienų parodoje Naujosios parapijos salėje su savo medžio drožiniais dalyvavo V. Degutis. Nuotraukoje jo darbus apžiūri kun. L. Zaremba, SJ (kairėje) ir klebonas kun. G. Kijauskas, SJ.

lydėjo visas dainas. Operų ištraukoms reikėjo ilgesnių muzikinių įžangų, kurias jaunutė pianistė atliko be priekaištų.

Varpo choras pastebimai atsijaunina. Gražus būrys jaunų dainininkų papildė choro eiles. Energingai savo pareigas vykdė jaunas, vos trečiąjį dešimtmetį pradėjęs Varpo valdybos pirmininkas P. Dunderas.

Po koncerto chorą pasveikino su gėlėmis Čiurlionio ansamblis, su dovanų dėže ramovėnų choras ir Clevelando lietuvių bendruomenė.

Vakaras užbaigtas jaukiu pobūviu. Vaisių stalą 120 asmenų skoningai paruošė ir skaniais patiekalais aprūpino p. Mainelienė su talkininkėmis. Šokiams labai gerai grojo R. Strimaičio orkestras. Buvo ir loterija, kuriai dovanas paaukojo patys rengėjai.

Buvo mielas momentas, kada Varpo dainininkai, susimaišę su Čiurlionio ansamblio nariais, su jaunimu ir dainas mėgstančiu senimu, sustoję į didžiulį ratą, dainavo mėgiamiausias dainas.

Sekmadienį Dievo Motinos N.P. bažnyčioje pamaldų metu giedojo Varpo choras, diriguojant ir vargonais palydinti J. Govedui. Jų giesmės skambėjo išpūdingai. Po to svečiai aplankė meno parodą ir susirinko Lietuvių namuose, Čiurlionio ansamblio patalpose išleistu-

vių-atsisveikinimo vaišėms. Čia kalbėjo muz. A. Mikulskis ir LB Clevelando apyl. pirmininkas J. Malskis. Atrodo, kad svečiai išsivežė gražių išpūdžių ir įsitikinimą kad Clevelando lietuviai

juos nuoširdžiai įvertino ir pamėgo.

Nuo 11 iki 6 val. p.p. buvo lietuvių dailės darbų paroda. Apie ją parašysime sekančiame Dirvos numeryje.

(pk)

andré duval

šios dienos grožio salonas
su vakar dienos kainomis

Viskas vėliausios
mados pas
Andre Duval...

Patrauklus naujas dekoravimas, patys naujausi įrengimai ir geriausiai už viską, mūsų einančios su diena talentingos patarnautojos, kiekviena iš jų eksperte technikoje ir stiliuje.

Taip viskas seka šios dienos reikalavimus, išskirus kainas...

Shampoo &
Styleset \$3.45
not \$7.50

HAIRCUTTING \$2.95
from only
not \$7.50

Blower Cut and Style \$6.95
not \$15

L'Oreal Perm
\$12.50
not \$17.50

Frosting \$17.50
not \$30
cup
or
cap

Sale of Beauty \$7.87
Special — the famous
Vita Perm, complete
with cut.

UniPerm Incl. \$20
cut
The great new wave
that's pre-programmed
for beautiful results
everu time. \$25 at
most salons.

Permanent Eyelashes, individually applied, \$15
No-Set Perm by Helene Curtis, \$10

No rollers, no pincurls, ever again!

Jeigu jūs dar nebandėte mūsų salono, jūs prarandate puikų grožio pažinimą. Nieko nėra ką jūs galėtumėte prarasti — ir jeigu jūs neesate patenkinta mūsų stiliumi, sąskaita nebus pristatyta.

Penktadienį ir šeštadienį 50 c. daugiau

EAST
• 406 Euclid Ave., 2d F. 781-3161
• Southgate, 5899 Warrensville, 663-6346
• Opposite Eastgate, 449-3435
• Severance Center, 382-2600, 382-2569
• Shoregate, 944-6700,
• Mentor, 255-9115, next to Zayre's Lake Shore Blvd.
• Painesville 357-6129
The New Market

WEST
• Opposite Southland, 845-3400
• Opposite Westgate, 333-6646
• North Olmsted, 777-8686
• Parmatown, 884-6300
• Midway Mall, Elyria 324-5742
Lorain 232-8020

P A D Ė K A

Toronto Varpo Choras sveikina ir dėkoja Clevelando lietuviams ir ypatingai Čiurlionio ansamblio nariams už tokį nuoširdų ir nepaprastai linksmą priėmimą jų Lietuvių Dienų šventėje, įvykusioje lapkričio 8 ir 9 dienomis.

Lauksime ir vėl to mielo laiko, kai su gerais draugais galėsime susitikti.

DELLA E. JAKUBS & SON
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

J. Sadauskas

(Atkelta iš 9 psl.)

mėgsta auginti jurginus, už vieną ypatingą rūšį, pavadinimą 'Rožės' vardu, gavęs \$600 premiją...

Paklaustas kodėl, atvykęs į Ameriką, ne tik nepasidavė nutautėjimo 'katilui', bet taip stipriai ir intensyviai dirbo Lietuvai, jis kukliai ir paprastai atsakė: 'Mylėjau Lietuvą ir mylėsiu, kol mane nuneš į paskutinę poilsio vietą'. Jo žodžių aidas tenesutoja skambėjęs visų mūsų širdyse, o jo gyvenimas tebūnie pavyzdžiu visiems tiems, kurie svyruoja lietuviško gyvenimo kryžkelėse.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

VYSK. M. VALANČIAUS
IR M.K. ČIURLIONIO
MINEJIMAS

Š.m. lapkričio 29 d., šeštadienį, 7 v.v. Naujosios parapijos salėje Lietuvos Bendruomenė ruošia abiejų žymiųjų mūsų tautos vyrų paminėjimą.

Apie vysk. M. Valančių pasiskaitys Darbininko rektorius rašytojas P. Jurskus iš New Yorko. Numatoma taip pat ir Valančiaus literatūros kūrinių iliustravimas.

Prof. A. Kuprevičius pristatys M.K. Čiurlionį kaip muziką. Taip pat jis paskambins keletą būdingesnių Čiurlionio muzikos kompozicijų. Clevelando lietuviškoji visuomenė nuoširdžiai kviečiama minėjime dalyvauti. Įėjimas laisvas arba su aukomis parengimo išlaidoms apmokėti.

NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMAS

Kaip jau parengimų kalendoriuje esame paskelbę, Lietuvos namuose rengiamas tradicinis Naujų Metų sutikimas. Ruošia Lietuvos Bendruomenės Clevelando apylinkės valdyba. Programai atlikti pakviestas ramovėnų choras.

Stalus iš anksto užsisakyti pas pirmininką J. Malskį tel. 486-9165. Užsisakant pinigai (po \$15 asmeniui) įmokami iš anksto.

KRISTAUS VALDOVO MINEJIMAS

Minėjimą rengia Ateities klubas lapkričio 23 d. šv. Mergelės Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Šv. mišios 10 val. su tėvo G. Kijausko SJ pamokslu. Po pamaldų akademija, kurios programoj Kęstučio Sušinsko paskaita, ateitininkų studentų choras Nerija ir kt. Lietuvos organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis (apie dalyvavimą pranešti pirm. K. Vaičieliūnienei tel. 464-9513, arba Čipkienei tel. 944-2167). Po akademijos kavutė ir pietūs šv. Kazimiero lituanistinei mokyklai paremti. Visur dalyvauti kviečiami visi.

PENKIŲ TAUTŲ JAUNIMO KONCERTAS

Sekmadienį, š.m. lapkričio 23 d. 7v.v. Ursuline College Mullen Academic Blvd. Higbee Lounge 2600 Lander Rd. Pepper Pike, įvyks įdomus B. Smetonienės ir A. Smetonos mokinių piano koncertas. Koncertuos 9-14 amžiaus pažangiausi pianistai: amerikietė, japonas, lenkas, rusas ir lietuvaitė (Angelytė Karaliūtė). Po koncerto – vaišės.

• KAR. A. JUOZAPAVIČIAUS šaulių kuopa gruodžio 6 d. 7 v.v. Lietuvos Namuose, 877 E. 185 St., ruošia savo 5 metų šaulių kuopos sukakties minėjimą. V. Išganaičio paskaitą ir pianisto Antano Smetonos koncertą. Muziką atliks Scarlatti, Beethoveno, Čiurlionio, Ravel, Chopino – garsiuoju kompozitorių kūrinius.

Gruodžio 7 d. šv. Jurgio bažnyčioje bus atlaikytos pamaldos už mirusius ir žuvusius šaulius.

Įėjimas į minėjimą-koncertą \$3, pensininkams ir moksleiviams – \$2. A. Smetona, baigęs muziką meisterio laipsniu, Amerikoje ir Europoje turėjo daug koncertų, kurie praėjo su geru pasisekimu. Po koncerto veiks baras ir bufetas.

DĖMESIO

Clevelando Lietuvos Namų - Lithuanian Village 1976 metų metiniame susirinkime bus renkami 4 direktoriai ir revizijos komisija.

Mandatų komisija, susidedanti iš dr. A. Butkaus, V. Jokubaičio, A. Jonaičio, A. Mikoliūno ir V. Stuočio, kvie-

čia bendrovės, akeininkus kandidatuoti arba siūlyti kandidatus į direktorius ir revizijos komisiją.

Siūlymus raštu, iki š.m. gruodžio 5 d., siųsti dr. A. Butkui, 2370 Canterbury Rd., Cleveland, Ohio 44118.

DONUT MAKER - BAKER

No experience necessary. Mature persons welcome. Join the team in our brand new and modern Mr. Donut Shop soon to be open at Northfield and Emery Rds., opposite Thistledown Race Track.

Permanent full-time employment. Call: 831-9814 after 8 p.m. for appointment.

SALES PERSONNEL

No experience necessary. Mature persons welcome. Join the team in our brand new and modern Mr. Donut Shop soon to be open at Northfield and Emery Rds., opposite Thistledown Race Track. Full or part-time employment. Call 831-9814 after 8 p.m. for appt.

L K V S "RAMOVĖ" Clevelando skyriaus valdyba maloniai kviečia visus Clevelando lietuvius į rengiamą Lietuvos Kariuomenės Šventės

MINĖJIMĄ – BALIŲ

Solistė A. Stempužienė-Švedienė, mezosopranas atliks muzikinę programą, dainuos lietuvių kompozitorių dainas, ir arijas iš lietuviškų operų. Akompanuoja kompozitorius Jonas Švedas.

Sokiama gros Serbų orkestras "Slaboda", vakarienis paruošimu rūpinasi p. B. Mainienė. Minėjimas įvyks š. m. lapk. 22 dieną, 7 val. vak.

Lietuvių Namų salėje, 877 E. 185 St. Cleveland, Ohio.

Dėl smulkesnių informacijų prašome kreiptis į vald. narius A. Jonaitis — 531-1608, S. Astrauskas — 943-5948, P. Mainelis — 692-1690.

RENGIA SK. VALDYBA

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE

Gerovės komiteto kandidatai į SLA Pildomąją Tarybą

BRANGŲS BROLIAI IR SESĖS SLA NARIAI:

Susivienijimas Lietuvos Amerikoje renka savo vadovybę-Pildomąją Tarybą, slaptu ir visuotinu narių balsavimu kas antri metai. Nominacijos įvyks Gruodžio-December mėnesyje, 1975 metais.

Labai svarbu, kad visos kuopos Gruodžio-December mėnesyje turėtų savo susirinkimus ir kad nariai skaitlingai atsilankę balsuotų.

SLA GEROVĖS KOMITETAS, kurį sudaro plataus patyrimo ir įvairiausių įsitikinimų nariai, siūlo nominuoti į SLA Pildomąją tarybą visus dabartinius Pildomosios Tarybos narius:

PAUL P. DARGIS Prezidentas
ALEXANDER CHAPLIKAS Vice Prezidentas
GENEVIEVE MEILIUNAS Sekretorė
EUPHROSINE MIKUZIS Iždininkė
JOSEPHINE MILLER Iždo Globėja
CHRISTINE AUSTIN Iždo Globėja
DR. DANIEL DEGESYS Daktaras Kvotėjas

Iš gyvenimo patyrimo mes žinome, kad dabartinė Pildomoji Taryba dirbo ypatingai gražiai sutardama. Visi jos nariai yra teisingi ir sąžiningi žmonės ir savo pareigas jie atliko kuogeriausiai. Jie yra pasižymėję veikėjai ir po jų vadovybės SLA yra pasiekęs tvirčiausios Finansinės padėties.

Brangūs S.L.A. nariai!

Jei norite tolimesnės SLA pažangos, geros SLA reikalingų priežiūros taip, kad mums priklausantis kapitalas-turtas būtų apsaugotas, nominuokite į Pildomąją Tarybą tuos žmones, kurie Jums pažįstami ir kurie gali užtikrinti kad ir ateityje SLA augs ir stiprės. Tokiais yra dabartinės Pildomosios Tarybos nariai. Todėl savo kuopoje nominuokite ir balsuokite už visus dabartinės pildomosios Tarybos narius, kad jie ir vėl (ateityje) vadovautų mūsų SUSIVIENIJIMUI, o mes būsime ramūs ir tikri, kad mūsų brangi organizacija pavesta išmintingiems vadovams ir geriems šeiminkams.

SLA GEROVĖS KOMITETAS
J. Andrulonis, Sekretorė
4018 Franklin Road
Pittsburgh, Pa. 15214

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

FREE...SUPER GIFTS AT SUPERIOR SAVINGS!

RCA 17" Color TV for Certificates of Deposit

Limited offer while supply lasts.

- Deposit \$1,600, 4-year maturity and get the TV set now.
- Deposit \$2,500, 29 months maturity and get the TV set now.
- Deposit \$5,000, 14 months maturity and get the TV set now.

TELEVISIONS BASED ON DISCOUNT CERTIFICATES.
Penalty is imposed for early withdrawals.

Open a new account or add to your present Savings Account and get 5 1/4% daily interest PLUS...

Corning Ware 9-inch Pie Plate for a deposit of \$250 or more.

Irvinware's Gourmet Susan for a deposit of \$500 or more.

Corning Ware Petite Fours Set for a deposit of \$1,000 or more.

Deposits must remain at least one year.

Open Saturdays
Closed Mondays

Also available are 7 1/4% C.D.'s for 6-year maturity in \$1,000 units.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

MAIN OFFICE
798 East 185th Street

SUPERIOR OFFICE
6712 Superior Avenue

EUCLID OFFICE
13515 Euclid Avenue

CEDAR OFFICE
14406 Cedar Road (near Green)

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DR. BRONIAUS NEMICKO
MOKSLINIS INDĖLIS

Šių metų New Yorko valstijos geologų draugijos konferencijos, įvykusios Hofstra universitete spalio 31 d. - lapkričio 2 d., proga veikliai reiškėsi mūsų vientautis dr. Bronius Nemickas (jaunasis) federalinės valdžios hidrologas, Long Islande vykdomų hidrologinių tyrinėjimų vadovas. Jis (kartu su Queens kolegijos geologais - prof. Walter S. Newman bei William Nieter ir savo pavaduotoju hidrologu Edward J. Koszalka) paruošė Mon-

tauk pusiasalio (Long Islande) vėlesniojo Kvartero periodo (Kainozojo eros - žemės naujų amžių) geologijos apžiūrinių studijų programą su paskutiniaisiais duomenimis pagrįstomis mokslinėmis išvadomis ir jai sėkmingai vadovavo, dalykus išdėstydamas konferencijos dalyviams. Paruoštoji programa išspausdinta New Yorko valstijos geologų draugijos 1975 metų vadove (metaštyje).

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

MŪSU SKYRIAUS VALDYBOS NARIUI

JUOZUI NEVERAUSKUI

IR ŠEIMAI, JO UOŠVIUI VOKIETIJOJE
MIRUS, NUOŠIRDŽIA UŽUOJAUTĄ
REIŠKIA

ALT S-gos EAST CHICAGOS
SKYRIAUS VALDYBA IR NARIAI

Š. M. GRUODŽIO 1 D. JAU METAI
KAI ATSIŠKYRĖ IŠ ŠIO PASAULIO
MŪSU BRANGUS TĖVELIS

DR. B. MATULIONIS.

PRISIMINIMUI UŽ JO VĖLĘ BUS
ATNAŠAUJAMOS ŠV. MIŠIOS
PROVIDENCE, R. I.

LIŪDINTI ŠEIMA

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A. A.

San. virš. **Petro Bačiulis**

MIRTIES METINIŲ PROGA ŠV. MIŠIOS
BUS ATNAŠAUJAMOS SAUSIO 11 D. 8 V.
RYTO ŠV. JURGIO BAŽNYČIOJE.
GIMINĖS, DRAUGUS IR PAŽĖSTAMUS
NUOŠIRDŽIAI PRAŠAU UŽ JO SIELĄ
PASIMELSTI.

VL. BAČIULIS

AUKOS DIRVOS ATSTATYMAI

Wm. Žiogas Orefield, Pa.	100.00
B. Klovas Chicago, Ill.	25.00
B. Sidzikauskienė Pampano Beach, Fla.	10.00
P.G. Dargiai Pittsburgh, Pa.	25.00
V. Bačiulis Willowick, O.	20.00
K. Račkauskas Richmond, NY	7.00
A. Matioška W. Trenton, NJ	2.00
J. Šiušis Buenos Aires, Argentina	20.00
S. Liubartas Phoenix, Ar.	7.00
R. Tamulionis Detroit, Mi.	7.00
J. Juodgudis Chicago, Ill.	5.00
J. Kriščiūnas Detroit, Mi.	7.00
A. Sajauskas Baltimore, Md.	15.00
J. Rentelis Randolph, Mass.	25.00
J. Žukas Richmond Hill, NY	2.00
A. Logucki Granada Hills, Ca.	3.00
P. Peciulis Chicago, Ill.	30.00
K. Starinskas Wickliffe, O.	10.00
M. Lembertienė Santa Monica, Ca.	15.00
J.B. Gilvydis Franklin, Mich.	20.00
V. Manomaitis Elizabeth, NJ	7.00
K. Bartys Elizabeth, NJ	2.00
V. Raulinaitis Fresno, Ca.	25.00
J. Bernot Union, NJ	7.00
V. Petrus Cleveland, O.	10.00
J. Žemaitis Geneva, O.	10.00
A. Jasys Columbus, O.	27.00
K. Ripskis Chicago, Ill.	7.00
J. Pupinskas St. Petersburg, Fla.	7.00
J. Juozaitis Juno Beach, Fla.	5.00
P. Seniūnas Chicago, Ill.	3.00
M. Sims Detroit, Mi.	15.00
B. Radzivanas Richmond Hill, NY	10.00
V. Maurukas Algonquin, Ill.	30.00

JŪS BALSAVOT UŽ

ISSUE #12

BEVEIK 2 PRIEŠ 1

DABAR, JŪSU CLEVELAND PUBLIC
LIBRARY GALI:

- PAGERINTI SAVO 35 SKYRIŲ PATALPAS
- GRAŽINTI ILGESNES PATARNAVIMO
VALANDAS

- ATSTATYTI IR IŠLAIKYTI SAVO
KNYGŲ KOLEKCIJAS.

AČIŲ JUMS, CLEVELANDIEČIAMS,
UŽ JŪSŲ BALSUS IR PASITIKĖJIMĄ:

Ervin J. Gaines

Ervin J. Gaines, Director
Cleveland Public Library

R. Jurkunienė Lomita, Ca.	20.00
J. Šidagis Detroit, Mi.	10.00
Trans-Atlantic Travel Service Boston, Mass.	50.00
Lietuvių Moterų Federacija Chicago, Ill.	50.00
V.O. Jokubaičiai Cleveland, O.	25.00
K. Šlapelis Cleveland, O.	10.00
K.O. Pautieniai Cleveland, O.	100.00
P. Mažeika Lake Zurich, Ill.	100.00
J. Ragas Itasca, Ill.	50.00
B. Bražinskas Hamestead, Pa.	7.00
J. Nesavas Redford, Mi.	10.00
P. Kapiskas Providence, RI	3.00
E. Venclovas Berwyn, Ill.	12.00
K. Čeputis Muskegon, Mi.	10.00
P. Vasiliauskas Woodhaven, NY	2.00
Č. Kiliulis Dorchester, Mass.	20.00

Pas Floridos lietuvius

Auksinio Kranto LB apylinkės valdyba, gausiai nariams talkininkaujant, lapkričio 9 d. suruošė gegužinę ant jūros kranto, gražioje Monterey House, Hillsboro Beach, motelio aplinkoje. Valdybos pirmininkė Ona Liutermozienė pasveikino suvažiavusius svečius ir pasi-

džiaugė jų gausiu atsilankymu. O svečių buvo iš arti ir iš toli: Regina Budrienė iš New Yorko, A. ir A. Kašubos iš Deltona, Fla., ponios Butkienė ir Švarcienė iš Kanados, mieli kaimynai iš Juno Beach, Lake Worth, Miami, Ft. Lauderdale, Pompano ir jo apylinkių. Nežiūrint poros tropikinio lietaus užtelėjimų, nuotaika buvo pakili, jauki ir maloni. Svečiai buvo vaišinami namie gamintais patiekalais, pyragais ir kava. Po Nijolės Žutautienės suruoštos madų parodos ir Elenos Balčiūnienės gražiai prarastos loterijos, Palm Beach County LB apylinkės pirmininkas J. Jakubauskas svečių vardu padėkojo šeiminkams už malonias praleistas popietę ir visus kvietė dalyvauti lapkričio 22 d. jų ruošiamame Lietuvos kariuomenės minėjime Lake Worth. Savo ruožtu V. Balčiūnas, gegužinės rengėjų vardu, padėkojo savo dukrai ir žentui, Danutei ir Jonui Liutermozams, už jų gražios vietovės užleidimą lietuviškam pobuviui.

Ankstyva rudens vakaro tamsa ir mylios iki namų susirinkusius nenoromis išskirstė iš šio jaukaus susibūrimo. (bvs)

Detroit

KONCERTAS - BALIUS

'Žiburio' lituanistinės mokyklos tėvų komiteto suruoštas Dievo Apvaizdos Kultūriniam Centre vakaras-balius praėjo su pasisekimu. Į jį atvyko apie 300 svečių. Solistė Danutė Petronienė padainavo 8 dainas ir publikos buvę šiltai sutikta. Akompanavo E. Mykolaitienė. Šokiams grojo padidintas Rimo Kaspučio orkestras.

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Lapkričio 23 d. LKK sava-noriai, ramovėnai, šauliai ir birutietės rengia Lietuvos Kariuomenės paminėjimą. Pamaldos įvyks šv. Antano bažnyčioje 10:30 val. Prieš pamaldas, 9:30 ten pat parapijos patalpose įvyks trumpas ramovėnų posėdis ir bus padaryta bendra nuotrauka rengiamai II-jo dešimtmečio knygai. Po pamaldų birutietės svečius pavaišins.

TAURIAM LIETUVIUI MUZIKUI

JONUI ZDANIUI

MIRUS, GILIAME SKAUSME LIKUSIUS
ŽMONĄ JULIJĄ SU SŪNUM ALMIU,
MARIJĄ IR HENRIKĄ PAŠKEVIČIUS
SU ŠEIMA BEI KITUS GIMINĖS NUOŠIR-
DŽIAI UŽJAUČIAME IR SKAUSMU
DALINAMĖS

ELENA IR HENRIKAS
ANDRUŠKOS